

**INKOMENS EFFECTRAPPORTAGE
GEMEENTE LEUSDEN**

Inkomens Effect Rapportage Gemeente Leusden 2022

Een onderzoek naar de effecten van het lokale, gemeentelijke armoedebeleid op de inkomenspositie van minimahuishoudens in de gemeente Leusden.

Colofon

Opdrachtgever

Gemeente Leusden

Datum

December 2022

Auteurs

Michelle Ellens
Jitske Kooistra – van der Wijk
Marijke Bos

KWIZ

Stavangerweg 23 - 5
9723 JC Groningen
050 - 5252473
contact@kwiz.nl

Uitgave

Deze publicatie is een uitgave van KWIZ B.V. Het overnemen van cijfers en / of teksten is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld. Niets uit deze publicatie mag worden veeelvoudigd en / of openbaar gemaakt worden in welke vorm dan ook zonder voorafgaande toestemming van KWIZ B.V.

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1. Onderzoeksmethodiek	3
1.1. Huishoudens en inkomensgrenzen	3
1.2. Inkomensbronnen	3
1.3. Gemeentelijke minimaregelingen	4
1.4. Uitgaven	4
1.5. Vrije bestedingen	5
1.6. Aannames	5
1.7. Eenmalige tegemoetkoming in de energiekosten.....	6
2. De inkomenseffecten.....	7
2.1. Het effect van het landelijk beleid is groter dan het gemeentelijk beleid.....	7
2.2. Opbouw maandelijkse gemeentelijke bijdrage per huishoudtype	8
2.3. Het maandelijks vrij te besteden budget verschilt per huishoudtype.....	11
2.4. Werken vanuit de bijstand loont voor de meeste huishoudtypen	16
3. Bevindingen.....	22
Bijlage 1. Overzicht minimaregelingen.....	26
Bijlage 2. Opbouw totaal inkomen 100 tot 140% Wsm	27
Bijlage 3. Financieel maandoverzicht.....	31

Inleiding

Gemeenten hebben de zorgplicht om de leefsituatie en het toekomstperspectief van kwetsbare burgers die in armoede verkeren, te verbeteren. Daarnaast hebben zij de taak en het belang om prikkels te geven aan burgers om zoveel mogelijk zelfstandig in hun levensonderhoud te voorzien. In de gemeente Leusden is het minimabeleid een relevant thema en een constant aandachtspunt.

Gemeente Leusden is in gezamenlijkheid met de regiogemeenten - Soest, Baarn, Woudenberg, Amersfoort en Bunschoten - geïnteresseerd in de effecten van het lokale en landelijke beleid op de inkomens van minimahuishoudens. Daarom stelt KWIZ een regionale inkomens effectrapportage op die bestaat uit twee afzonderlijke delen. Het eerste deel brengt de invloed van het landelijke beleid in beeld. Het tweede deel, dit rapport, differentieert naar de afzonderlijke regiogemeenten om het gemeentelijke beleid van de betreffende gemeente inzichtelijk te maken met de inkomenseffecten die daarbij horen. We gaan in dit rapport in op het gemeentelijke beleid van de gemeente Leusden.

Onderzoeksvragen

De centrale onderzoeksvraag van de gemeente luidt: *“Wat zijn bij de regiogemeenten de effecten van de landelijke en lokale inkomensondersteunende regelingen op het besteedbare inkomen bij huishoudens op bijstandsniveau tot aan 200 procent¹ van het sociale minimum?”*

De Inkomenseffect Rapportage geeft hier antwoord op en biedt inzicht in de actuele financiële positie van minima en in de mate waarin het huidige (lokale) beleid een bijdrage daaraan levert.

De centrale onderzoeksvraag valt uiteen in de volgende deelvragen:

- Wat is de vrije bestedingsruimte na aftrek van de vaste lasten en het gebruik van de voorzieningen?
- Wat zijn de effecten van de landelijke bijdragen²?
- Wat zijn de effecten van de gemeentelijke bijdragen?
- Welke inkomensverschillen zijn er vergeleken met de vorige meting uit 2020?
- In welke mate is er sprake van armoedeval, als er bepaalde regelingen wegvallen vanwege een hoger inkomen? Welke doelgroepen worden hierbij getroffen?
- Wat de effecten van de energiearmoede, inclusief de tegemoetkoming van de regering?
- Wat zijn de verwachte effecten van het nieuwe regeerakkoord³?

Opzet van het onderzoek

Voor 11 verschillende huishoudtypen met 6 verschillende inkomens (tot aan 140 procent Wsm) ten opzichte van het Wettelijk sociaal minimum worden de effecten berekend. Met behulp van landelijke inkomensnormen, landelijke toeslagen en informatie over gemeentelijke regelingen is per huishoudtype het inkomen bepaald. Voor de vaste uitgaven is uitgegaan van cijfers en normen van het Nibud⁴. Voor de andere uitgaven is waar mogelijk gebruikgemaakt van lokale tarieven (zoals huur en waterschapsbelasting, zie paragraaf 1.6 en 1.7). Tenslotte worden de gemeentelijke regelingen omgezet in een maandbedrag. Op die manier ontstaat per huishoudtype een overzicht van de inkomsten en uitgaven per maand.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 wordt de onderzoeksmethodiek nader toegelicht. Vervolgens worden in hoofdstuk 2 de inkomenseffecten van zowel de landelijke als de lokale inkomensondersteunende regelingen beschreven. In hoofdstuk 3 benoemen we de belangrijkste bevindingen. In de bijlagen is een overzicht van minimaregelingen (bijlage 1) opgenomen, de inkomensvoortgang per inkomensniveau (bijlage 2) en een maandelijks begroting per huishoudtype (bijlage 3).

¹ De gemeente Leusden gaf de voorkeur aan een doorrekening tot en met 140 procent Wsm.

² Voor uitgebreide toelichting op deze deelvraag verwijzen wij u graag naar het regiorapport waarin het landelijke beleid wordt toegelicht.

³ Voor deze deelvraag verwijzen wij u tevens naar het rapport dat het landelijke beleid belicht.

⁴ Het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud) is een onafhankelijke stichting die informeert en adviseert over financiën van huishoudens.

1. Onderzoeksmethodiek

In dit hoofdstuk geven we een overzicht van de verschillende inkomsten en uitgaven die worden onderscheiden voor de Inkomenseffect Rapportage.

1.1. Huishoudens en inkomensgrenzen

We berekenen de inkomenseffecten van het lokale en landelijke beleid in 2022 voor de volgende 11 huishoudtypen:

Niet AOW-gerechtigden:

- alleenstaande;
- alleenstaande met zorgvraag;
- paar zonder kinderen;
- alleenstaande ouder met twee kinderen (3 en 5 jaar);
- alleenstaande ouder met twee kinderen (14 en 16 jaar);
- paar met twee kinderen (3 en 5 jaar);
- paar met twee kinderen (14 en 16 jaar);
- paar met twee kinderen (14 en 16 jaar) met zorgvraag;
- paar met vier kinderen (3, 5 jaar, 14 en 16 jaar);

AOW-gerechtigden:

- alleenstaande;
- alleenstaande met zorgvraag.

We brengen de inkomenseffecten in beeld voor huishoudens met inkomens van 100, 110, 120, 130 en 140 procent van het Wettelijk sociaal minimum (Wsm).

Bij bovenstaande huishoudtypen worden drie situaties in kaart gebracht waarbij één persoon in het huishouden een zorgvraag heeft. De toename in kosten is representatief voor overige huishoudtypen waar dat nu niet is doorgerekend. Daarom wordt de zorgvraag niet in alle huishoudtypen doorgerekend; de financiële invloed van een zorgvraag is inzichtelijk gemaakt door dat bij een aantal huishoudtypen te doen.

1.2. Inkomensbronnen

Het totaal inkomen van de minimahuishoudens is opgebouwd uit het netto-inkomen, de gemeentelijke regelingen en diverse toeslagen van het Rijk. Specifiek gaat het om de volgende categorieën:

- netto-inkomen inclusief vakantietoeslag;
- bijdrage Rijk:
 - huurtoeslag;
 - zorgtoeslag
 - kindbijslag;
 - kindgebonden budget;
 - combinatiekorting.
- gemeentelijke minimaregelingen.

1.3. Gemeentelijke minimaregelingen

In de onderstaande tabel volgt een overzicht van de gemeentelijke minimaregelingen in 2022. In bijlage 1 worden deze regelingen verder toegelicht.

Tabel 1.3.1 Gemeentelijke minimaregelingen in Leusden

Regeling	Inkomensgrens
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	100% Wsm
Individuele inkomens toeslag	Drie jaar of langer 100% Wsm
Collectieve zorgverzekering	130% Wsm
Jeugdfonds De Boom	130% Wsm
Kindpakket	130% Wsm
Tegemoetkoming chronisch zieken en beperkten	140% Wsm
Gemeentetoeslag kinderopvang	100% Wsm
Eenmalige toeslag energiekosten	130% Wsm
Niet meegenomen in berekeningen:	
Bijzondere bijstand	110% Wsm + draagkrachtberekening
Huiswerkbegeleiding	Specifieke doelgroep
Stichting Jarige Job	Geen inkomensgrens
Studietoeslag	Specifieke doelgroep, 100% Wsm
Witgoedregeling	Twee jaar of langer 100% Wsm

Een aantal regelingen is niet meegenomen in deze rapportage. Het gaat om de volgende:

- Bijzondere bijstand is niet meegenomen in de berekeningen omdat deze vorm van bijstand wordt verstrekt voor noodzakelijke onvermijdbare individuele uitgaven en dit niet maandelijks bij iedereen voorkomt.
- Ook wordt huiswerkbegeleiding niet meegenomen in de berekeningen, omdat een specifieke doelgroep hier gebruik van maakt.
- Stichting Jarige Job is wel beschikbaar in de gemeente Leusden, maar is niet gebonden aan een inkomensgrens en daarom niet meegenomen in de begrotingen.
- Daarnaast wordt de individuele studietoeslag eveneens niet doorgerekend in de financiële overzichten omdat bij deze regeling sprake is van een specifieke doelgroep; studenten met een handicap of beperking en daarom niet in staat zijn om via werk in een bestaansminimum te voorzien.
- Verder is er voor Jeugdfonds de Boom een computerregeling beschikbaar. Aangezien er niet elk jaar een nieuwe computer hoeft worden aangeschaft, is deze regeling niet meegenomen in de berekeningen.
- Tot slot is de Witgoedregeling niet doorberekend, omdat deze niet jaarlijks wordt verstrekt.

1.4. Uitgaven

De uitgaven zijn gecategoriseerd naar:

- vaste lasten. Dit zijn uitgaven die regelmatig terugkomen. Voorbeelden zijn huur, energiekosten⁵ en verzekeringen;
- reserveringsuitgaven. Dit zijn uitgaven die niet regelmatig voorkomen en waarvan de hoogte vooraf niet bekend is. Er moet in principe een bedrag voor gereserveerd worden. Voorbeelden zijn kosten voor inventaris, kleding en het eigen risico voor de zorgverzekering;
- huishoudelijke uitgaven. Dit zijn terugkerende uitgaven aan voeding, persoonlijke verzorging en dergelijke;
- werkgerelateerde uitgaven. Dit zijn uitgaven die gemaakt worden als een persoon werkt. Voorbeelden zijn de kosten van woon-werkverkeer en werkkleding.

⁵ Kosten gas en elektriciteit zijn gebaseerd op tarieven van Innova Energie (variabel contract), de kosten voor water op de tarieven van Vitens. Heffingskortingen zijn in de maandprijs verrekend. Gegevens over het gemiddelde gebruik per huishoudtype zijn afkomstig van het Nibud (elektriciteit) en Essent (gas).

Voor de uitgaven is waar mogelijk uitgegaan van lokale tarieven. Voorbeelden hiervan zijn de huur en lokale heffingen. De andere bedragen zijn gebaseerd op landelijke berekeningen van het Nibud. De normbedragen staan per huishoudtype in het financieel maandoorzicht in bijlage 3. We benadrukken dat het bij alle posten gaat om de basale uitgaven en dat de normbedragen gemiddelden betreffen. Het is mogelijk dat een huishouden maandelijks minder uitgeeft dan de normbedragen waarmee in deze rapportage wordt gerekend, bijvoorbeeld omdat het huishouden minder geld per maand reserveert voor onregelmatige uitgaven.

1.5. Vrije bestedingen

Het budget dat overblijft is vrij besteedbaar en kan worden uitgegeven aan sociale en recreatieve activiteiten. Voor deze vrije bestedingen hanteert het Nibud per huishoudtype eveneens een normbedrag, dat is terug te vinden in de begrotingen in bijlage 3. In dit normbedrag worden onder andere kosten voor contributie of een abonnement meegerekend, maar ook (familie)bezoek, vervoer en vakantie of kleinere uitjes.

1.6. Aannames

Voor de inkomsten en uitgaven doen we de volgende aannames:

- De huishoudens maken van alle regelingen gebruik en ontvangen daarvoor het maximale bedrag;
- Bij de inkomenseffecten wordt uitgegaan van gemiddelden. Dit betekent ook dat een ongunstige situatie, bijvoorbeeld een hogere huurprijs of een slecht geïsoleerd huis, direct gevolgen kan hebben voor de inkomenseffecten zoals in dit rapport zijn weergegeven;
- Iedereen woont in een huurwoning. In 2020 heeft het Nibud de huurprijzen gebaseerd op de cijfers uit de huurenquête van het CBS: € 566 voor een eenpersoonshuishouden en € 633 voor een meerpersoonshuishouden. Voor een zinvolle vergelijking volgen we dezelfde methode. Omdat de CBS-huurenquête sindsdien geen nieuwe data heeft gerapporteerd is de huurprijs vermenigvuldigd met het gemiddelde groeipercentage in de sociale huurwoningen, namelijk 0,3 procent⁶. Dit resulteert in een kale huur van € 568 kale per maand voor een alleenstaande en € 635 kale huur per maand voor een meerpersoonshuishouden;
- De prijs van de huurwoning is gelijk in de regiogemeenten zodat het mogelijk is om het landelijke beleid apart te beschrijven van het gemeentelijke beleid.
- Alleenstaande ouders met een inkomen gelijk aan de bijstandsnorm werken niet of zitten in een traject waarbij de kinderopvang wordt vergoed. Alleenstaande ouders met een inkomen van 110 tot 120 procent Wsm hebben voor hun jongste kind 20 uur dagopvang per maand nodig tegen een tarief van € 8,71 (gemiddelde uurprijs in 2022). Dit loopt op naar 30 uur bij een inkomen van 140 procent;
- Bij een paar met twee kinderen en een inkomen hoger dan 100 procent Wsm werkt slechts één van beide partners. Anders is het huishoudinkomen hoger. Daarom gaan we er vanuit dat deze huishoudens geen kinderopvang nodig hebben omdat één van beide partners thuis is voor de kinderen. Dit is eveneens waarom een paar met kinderen geen combinatiekorting krijgt bij werkaanvaarding;
- Voor Kindpakket is aangenomen dat een kind van 16 in de bovenbouw zit en dat het gezin daarom aanspraak maakt op de extra bijdrage Meedoen Bovenbouw Middelbare School. Verder is aangenomen dat een kind van 14 jaar niet in de brugklas zit en daarom geen aanspraak maakt op de vergoeding voor Schoolkosten Brugklas;
- In verband met verschil in verwachte zorgkosten tussen jongere en oudere huishoudens nemen we aan dat minima van AOW-leeftijd deelnemen aan het meest uitgebreide pakket van de collectieve zorgverzekering, DSW AV-Leusden Top. Huishoudens jonger dan de AOW-leeftijd maken gebruik van het minst uitgebreide pakket, Pakket DSW AV-Leusden Standaard.
- Huishoudens die (op basis van hun inkomen) geen gebruik kunnen maken van de collectieve zorgverzekering van de gemeente, maken een eigen keuze uit verschillende

⁶ Bron: Artikel 'Kleinste huurstijging sinds 1960' van CBS, 6 september 2021

- zorgverzekeraars. Op basis van de meest gekozen pakketten⁷ bij de grootste zeven zorgverzekeraars is daarvoor een gemiddelde prijs berekend van € 142,40 per polis.
- De eventuele zorgvraag van huishoudens is in de begroting verwerkt door hogere vervoerskosten te rekenen (bijvoorbeeld voor ziekenhuisbezoek), de wettelijke eigen bijdrage voor medicatie door te rekenen en hogere reserveringskosten mee te nemen (bijvoorbeeld voor maaltijdvoorziening, hulpmiddelen of andersoortige uitgaven).
 - Huishoudens in de bijstand werken niet, en hebben daarom geen werkgerelateerde kosten. Bij een inkomen vanaf 110 procent Wsm werkt één persoon in het huishouden, en is er wel sprake van deze kosten.
 - De gemeente Leusden is aangesloten bij het waterschap Vallei en Veluwe. Kwijtschelding is mogelijk voor afvalstoffenheffing, rioolheffing (vanuit de gemeente), zuiveringsheffing en watersysteemheffing (vanuit het waterschap).
 - Jeugdfonds de Boom geldt voor kinderen van 4 tot 18 jaar. De aanname is dat in een gezin van twee kinderen, beide kinderen maximaal gebruik maken van de regeling en €500 ontvangen. Via Jeugdfonds de Boom kunnen kinderen tussen 2 en 4 jaar gratis twee dagdelen naar de peuterspeelzaal. Deze mogelijkheid wordt tevens verrekend.

1.7. Eenmalige tegemoetkoming in de energiekosten

Wegens sterk stijgende energiekosten heeft het Rijk in 2022 een eenmalige energietoeslag geïntroduceerd. Hiervoor is een bedrag van € 1.300⁸ per huishouden gereserveerd waarbij de gemeente de precieze beleidskaders zelf mag vaststellen (€ 800 en € 500). De gemeente Leusden heeft besloten de energietoeslag te verstrekken aan huishoudens met een inkomen tot 130 procent Wsm.

Het is belangrijk om hierbij te realiseren dat deze toeslag van *eenmalige aard* is. In de figuren is te zien dat de invloed van de energietoeslag relatief groot is (€ 108 per maand), maar alsnog niet opweegt tegen de toename van de kosten. Op het moment dat de energietoeslag wegvalt, kan dat beduidende resultaten hebben voor de inkomenssituatie van de huishoudens.

De meegenomen kosten van gas en elektriciteit zijn gebaseerd op tarieven van Innova Energie (variabel contract, prijspeil van 30 augustus 2022⁹). Heffingskortingen zijn in de maandprijzen verrekend. Gegevens over het gemiddelde gebruik per huishoudtype zijn afkomstig van het Nibud (elektriciteit) en Essent (gas). Er is gekozen voor het tarief van een variabel contract, ervan uitgaande dat minima op dit moment voor de goedkoopste optie zullen kiezen en hun tarief niet lang willen vastleggen om een eventuele daling af te wachten.

Gezien het hoge prijspeil van dit moment is het van invloed hoe de huidige situatie van de huishoudens eruitziet; huishoudens met een lopend vast contract, zijn hierbij in het voordeel. Huishoudens die recent een vast energiecontract hebben afgesloten bij een andere, duurder, aanbieder of in een slecht geïsoleerd huis wonen zijn juist in het nadeel. Dit maakt dat de situatie per huishouden sterk kan verschillen en bovendien snel kan veranderen (bij een wijziging van de energieprijzen).

⁷ Een basisverzekering met een aanvullende verzekering waarbij 9 fysiotherapie behandelingen worden verzekerd en een tandartsverzekering.

⁸ In de rapportages voor Baarn, Soest, Amersfoort en Bunschoten is gerekend met de € 800 die destijds bekend was gemaakt. Intussen is dit tegemoetkomingsbedrag verhoogd tot € 1.300.

⁹ De energieprijzen kennen een sterke fluctuatie op dit moment. Dit betekent dat een actueel prijspeil wenselijk is om de huidige situatie duidelijk in beeld te brengen. Voor de gemeenten Baarn, Soest, Amersfoort en Bunschoten is het prijspeil van maart 2022 gehanteerd. Deze rapportages werden namelijk eerder dit jaar opgeleverd. Voor een eventuele vergelijking met de regiogemeenten kunnen de energieprijzen in een later stadium gelijk worden getrokken.

2. De inkomenseffecten

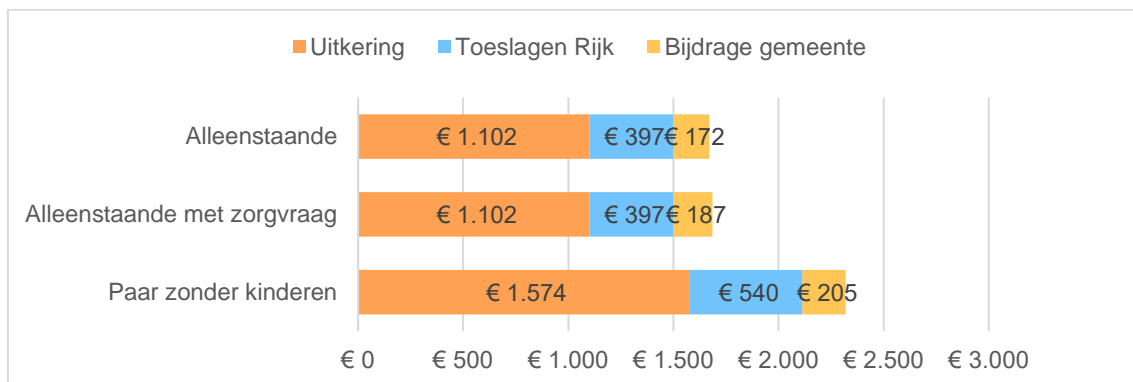
In dit hoofdstuk staan de inkomenseffecten¹⁰.

2.1. Het effect van het landelijk beleid is groter dan het gemeentelijk beleid

Minima met een inkomen op bijstandsniveau maken aanspraak op landelijke toeslagen en gemeentelijke regelingen. Het totale bedrag uit de landelijke toeslagen (zoals huurtoeslag en zorgtoeslag) is veel groter dan het totale bedrag uit de gemeentelijke regelingen. In onderstaande figuren wordt de opbouw van het maandelijks totaal inkomen bij een inkomen van 100 procent Wsm per huishoudtype weergegeven. Daarin is ook duidelijk te zien dat gezinnen met kinderen een flink hoger bedrag aan landelijke toeslagen kunnen ontvangen dan huishoudens zonder kinderen.

Als voorbeeld: een alleenstaande ontvangt maandelijks € 1.102 als uitkering (inclusief vakantietoeslag)¹¹. Als hij gebruikmaakt van alle landelijke toeslagen, ontvangt hij daar maandelijks € 397 voor. Daarnaast kan hij maximaal € 172 aan gemeentelijke regelingen ontvangen als hij gebruikmaakt van de kwijschelding, de collectieve zorgverzekering en de eenmalige energietoeslag.

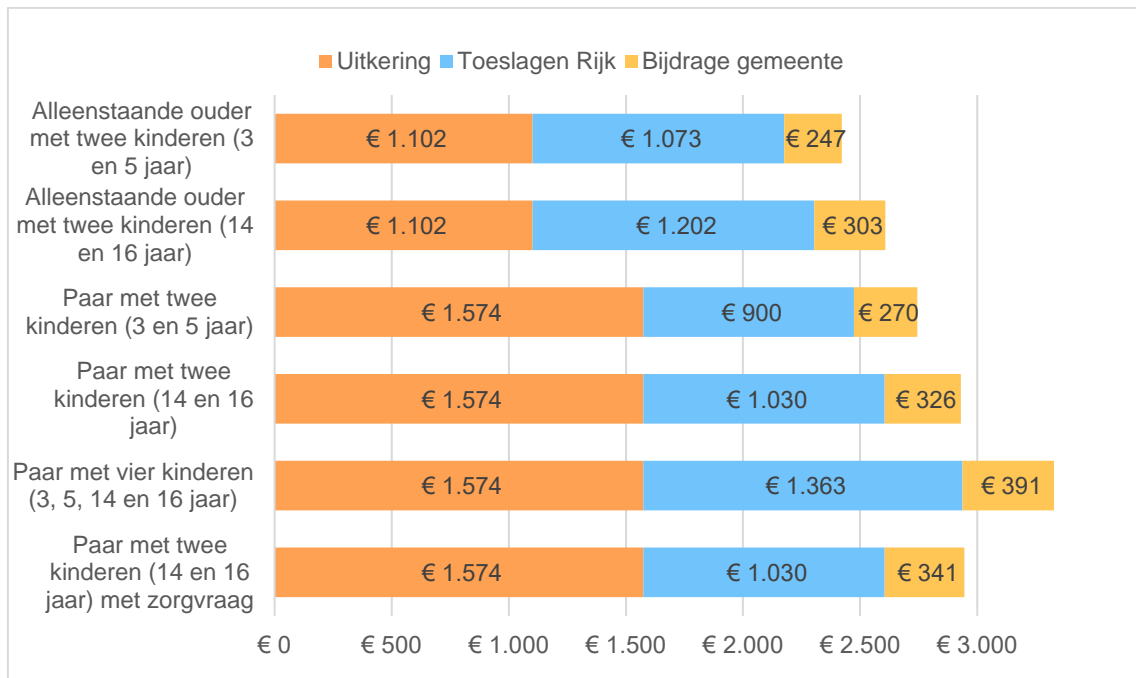
Figuur 2.1.1. Maandelijks inkomen op 100% Wsm, minima niet AOW-gerechtigd zonder kinderen

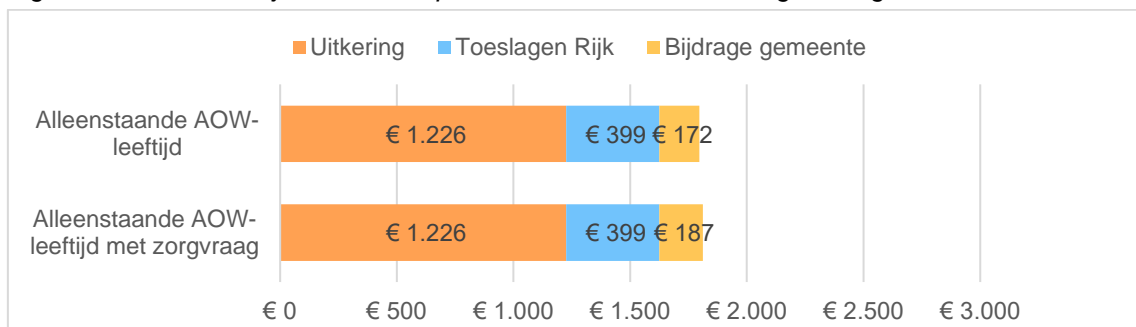
¹⁰ In de figuren wordt gewerkt met afgeronde bedragen. Deze bedragen kunnen minimaal verschillen met de daadwerkelijke maandbedragen van de gemeentelijke en landelijke regelingen.

¹¹ Gebaseerd op de bedragen van 1 juli 2022, hetzelfde geldt voor Woudenberg. In de rapporten van de andere gemeentes (Amersfoort, Baarn, Bunschoten en Soest) wordt het bedrag van 1 januari 2022 gehanteerd.

Figuur 2.1.2. Maandelijks inkomen op 100% Wsm, minima niet AOW-gerechtigd met kinderen

Figuur 2.1.3. Maandelijks inkomen op 100% Wsm, minima AOW-gerechtigd

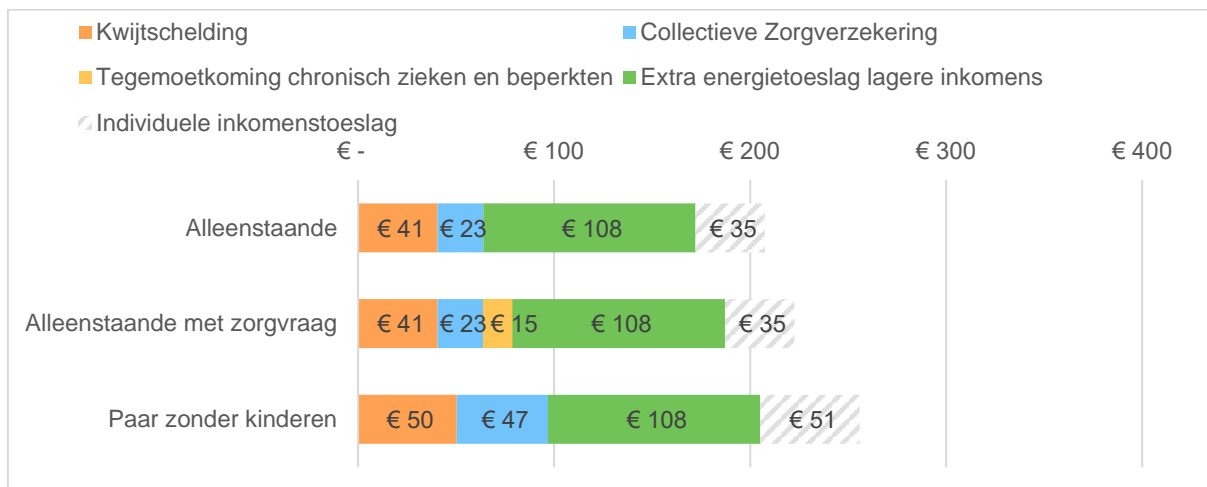
2.2. Opbouw maandelijks gemeentelijke bijdrage per huishoudtype

Uit de vorige paragraaf blijkt dat de (maximale) maandelijks gemeentelijke bijdrage verschilt per huishoudtype. Hieronder geven we per huishoudtype de opbouw van het totale bedrag aan gemeentelijke regelingen weer – eerst voor minima met een inkomen van 100 procent Wsm, daarna voor minima met een inkomen van 110 procent Wsm. Het inkomensniveau van 110 procent Wsm is interessant om door te rekenen omdat huishoudens tussen 100 en 110 procent werk aanvaarden. Bij de opbouw van de maandelijks gemeentelijke bijdrage geven we ook de individuele inkomensvoetstukken weer waar minima die drie jaar of langer een minimuminkomen hebben.

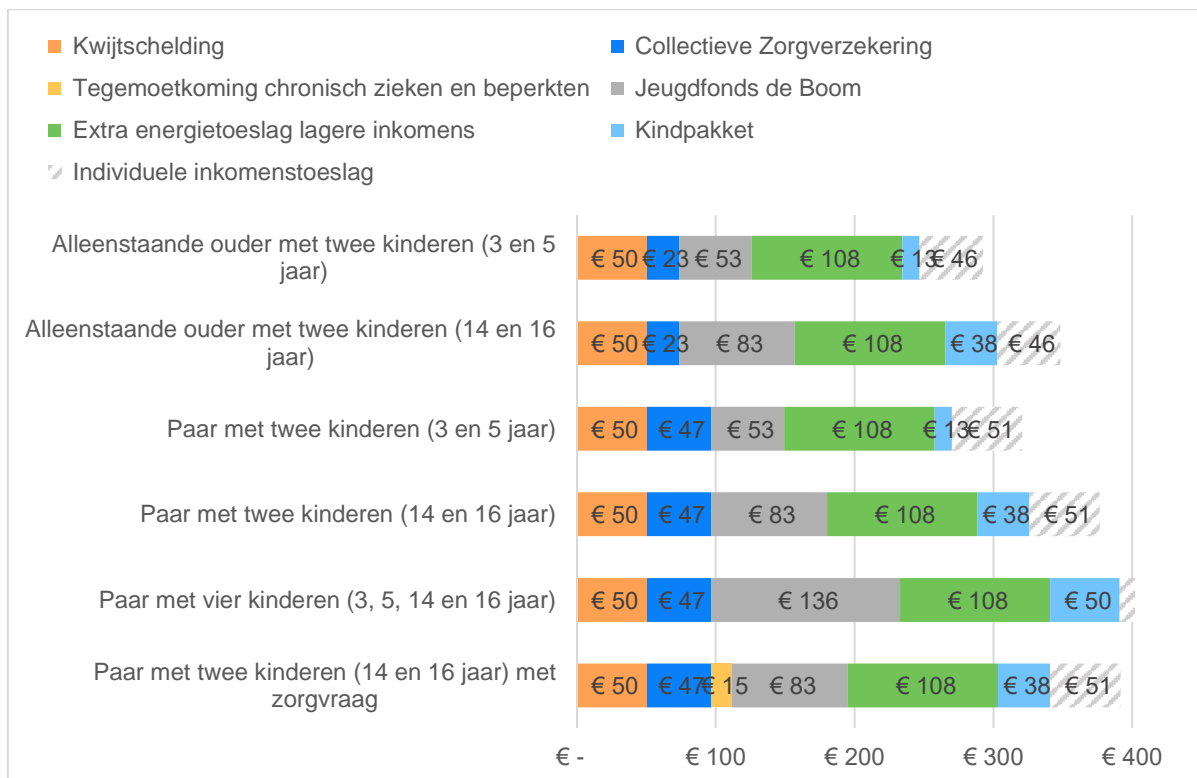
2.2.1. Opbouw maximale gemeentelijke bijdrage per maand op 100% Wsm

Als voorbeeld: een alleenstaande ontvangt maandelijks (maximaal) € 41 voor de kwijtschelding, € 23 voor de collectieve zorgverzekering en € 108 voor extra energietoeslag voor lagere inkomens vanuit de gemeente. In totaal ontvangt hij dan € 172 per maand vanuit de gemeentelijke regelingen. Als hij al drie jaar of langer een inkomen op bijstandsniveau heeft, krijgt hij daar bovenop nog € 35 voor de Individuele inkomensstoeslag. In totaal ontvangt hij dan maandelijks € 207 vanuit de gemeente.

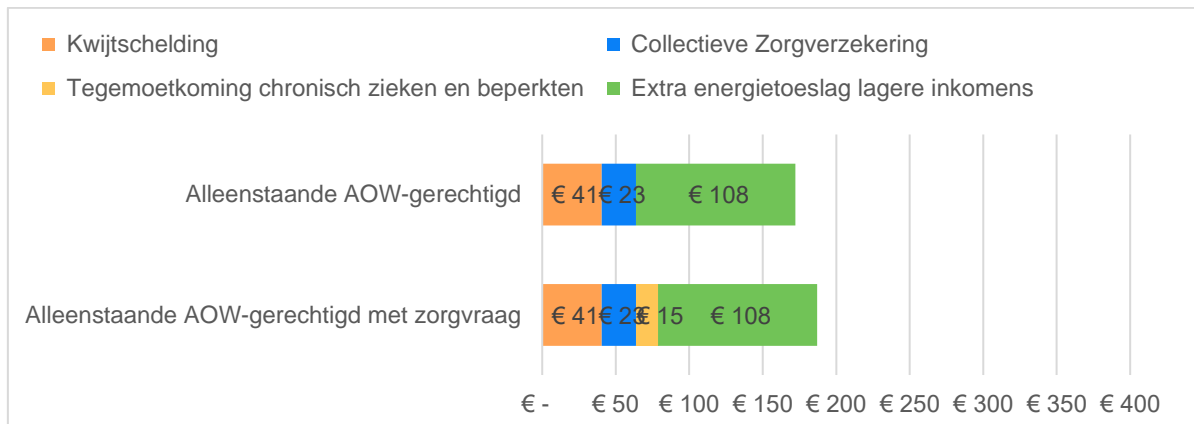
Figuur 2.2.1. Maandelijks bedrag per regeling op 100% Wsm, minima niet AOW-gerechtigd zonder kinderen

Figuur 2.2.2. Maandelijks bedrag per regeling op 100% Wsm, minima niet AOW-gerechtigd met kinderen

Figuur 2.2.3. Maandelijks bedrag per regeling op 100% Wsm, minima AOW-gerechtigd

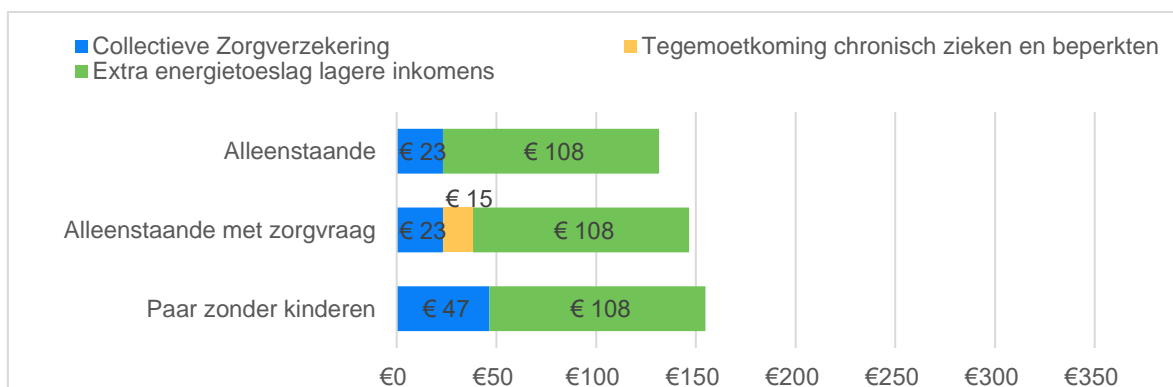

2.2.2. Opbouw maximale gemeentelijke bijdrage per maand op 110% Wsm

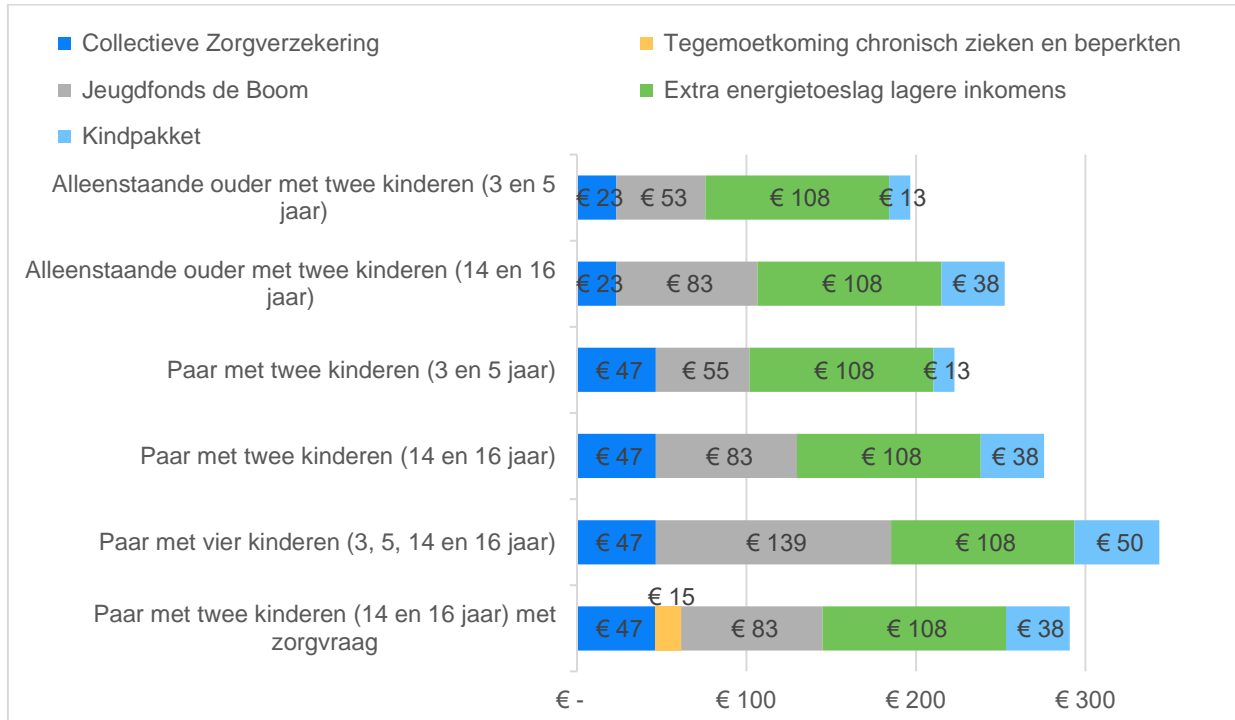
Bij een inkomen hoger dan 100 procent Wsm vervalt het recht op de kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen in de gemeente Leusden. Ook de individuele inkomensvoetstuk valt bij een inkomensniveau hoger dan 100 procent Wsm. Boven een inkomen van 130 procent Wsm kunnen huishoudens geen aanspraak meer maken op het Kindpakket, Jeugdfonds de Boom, de collectieve zorgverzekering en de energietoeslag. In onderstaande grafieken wordt de opbouw van de (maximale) gemeentelijke bijdrage bij een inkomen van 110 procent Wsm per huishouden beschreven.

Als voorbeeld: een paar met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar) met een inkomen van 110 procent Wsm ontvangt maandelijks (maximaal) € 47 voor de collectieve zorgverzekering, € 38 voor Kindpakket, € 83 voor Jeugdfonds de Boom en € 108 als eenmalige energietoeslag. In totaal ontvangen zij dan € 276 per maand vanuit de gemeentelijke regelingen. Dit is in totaal € 50 minder dan wanneer zij een inkomen hebben op bijstandsniveau (zie figuur 2.2.2)

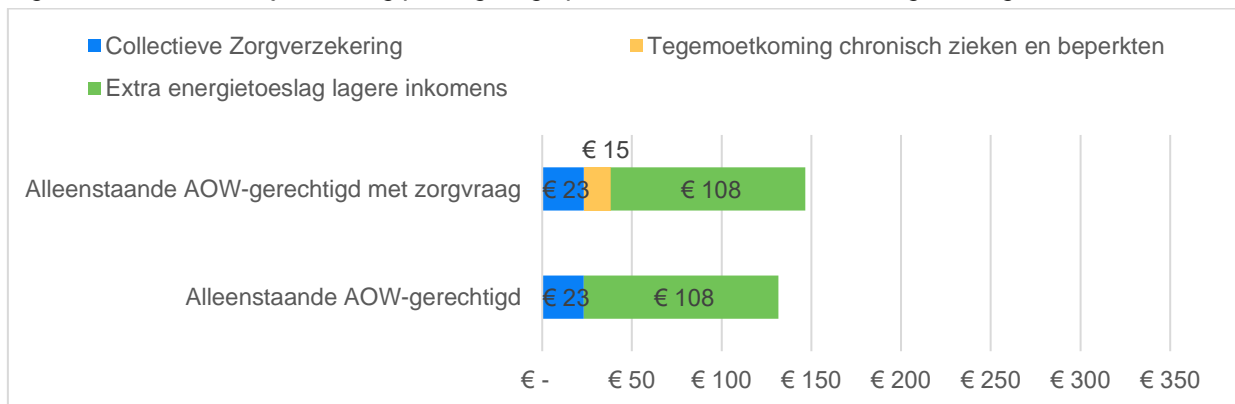
Figuur 2.2.1. Maandelijks bedrag per regeling op 110% Wsm, minima niet AOW-gerechtigd zonder kinderen

Figuur 2.2.2. Maandelijks bedrag per regeling op 110% Wsm, minima niet AOW-gerechtigd met kinderen

Figuur 2.2.3. Maandelijks bedrag per regeling op 110% Wsm, minima AOW-gerechtigd

2.3. Het maandelijks vrij te besteden budget verschilt per huishoudtype

Alle minimahuishoudens houden door de gemeentelijke regelingen (meer) geld over voor het doen van vrije bestedingen (bedoeld voor sociale participatie). Dit is het geld dat maandelijks overblijft na aftrek van alle vaste lasten, huishoudelijke uitgaven en reserveringsuitgaven. Per huishoudtype en inkomen verschilt het bedrag dat overblijft voor vrije bestedingen aanzienlijk. Het budget dat huishoudens nodig hebben voor, of zullen uitgeven aan vrije bestedingen verschilt ook per huishoudtype. Een paar met kinderen zal daar meer aan (willen) uitgeven dan een alleenstaande. In bijlage 3 staat per huishoudtype het normbudget voor vrije bestedingen. Uiteraard zal iemand die nauwelijks geld meer over heeft, dat niet per se daaraan besteden. Dit normbedrag is afkomstig van het Nibud.

In onderstaande figuren staat per huishoudtype het budget dat zij overhouden voor vrije besteding weergegeven, opgesplitst in wat zij zonder de gemeentelijke regelingen zouden overhouden en wat de gemeentelijke regelingen toevoegen aan het vrij besteedbaar budget. De meeste huishoudtypen houden bij ieder hoger inkomen ook telkens een groter bedrag over voor het doen van vrije bestedingen.

Minima zonder kinderen

Alle huishoudens zonder kinderen (in dit onderzoek) zijn op bijstandsniveau afhankelijk van de gemeentelijke bijdragen om vrij besteedbaar budget te hebben. Naarmate het inkomen stijgt wordt de afhankelijkheid steeds minder groot. Het eigen budget voor eventuele vrije bestedingen neemt geleidelijk toe, terwijl de gemeentelijke bijdragen afnemen. Een alleenstaande met een zorgvraag blijft tot en met een inkomen van 110 procent Wsm volledig afhankelijk van de gemeentelijke bijdragen.

Huishoudtypen zonder kinderen hebben te maken met een teruggang in hun vrij besteedbaar budget. Dit gebeurt tussen 100 en 110 procent Wsm. Op dat moment vervalt het recht op de kwijtschelding gemeentelijke belastingen en dit wordt niet voldoende gecompenseerd door de inkomensstijging omdat er tegelijkertijd sprake is van toenemende uitgaven. Vanaf 110 procent Wsm hebben huishoudens namelijk werkgerelateerde kosten. Dit betekent dat alleenstaanden er in eerste instantie 'slechts' € 4 op vooruitgaan in termen van vrij besteedbaar budget als zij gaan werken tegen een loon gelijk aan 110 procent Wsm. Een tweede terugval in het vrij besteedbaar budget is waar te nemen tussen 130 en 140 procent Wsm als het recht op de energietoeslag en collectieve zorgverzekering wegvalt.

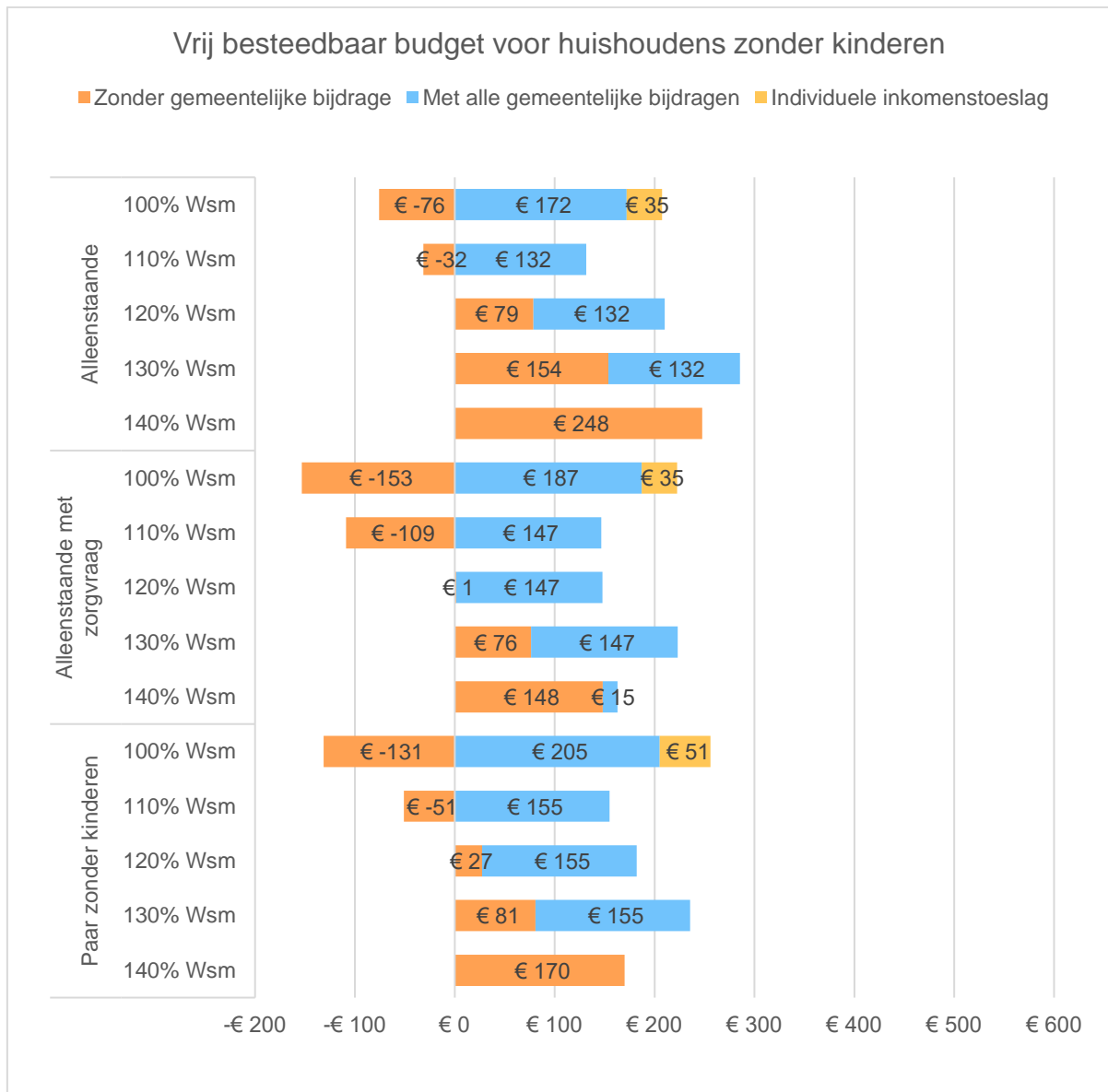
Paren zonder kinderen hebben de meeste ruimte voor uitgaven die gericht zijn op sociale participatie. Met name vanaf 120 en 130 procent Wsm. Huishoudens zouden in theorie genoeg geld hebben om aan de norm van € 160 per maand aan vrije bestedingen te kunnen voldoen (zie bijlage 3).

Duiding vrij besteedbaar budget

Het vrij besteedbaar budget is bedoeld voor sociale participatie (een krant, abonnement, dagje uit, op bezoek gaan et cetera). Dat huishoudens in de plus staan betekent niet meteen dat huishoudens ook voldoende kunnen participeren. Een alleenstaande heeft volgens het Nibud € 100 nodig voor minimale sociale participatie (zie bijlage 3). In figuur 2.3.1 is te zien dat op bijstandsniveau zonder de gemeentelijke bijdragen hier net genoeg ruimte voor is (maar alleen als de persoon gebruikmaakt van de individuele inkomensvoetstuk) in het budget. Indien hij gebruikmaakt van alle regelingen en langdurig minima is, is er ($€ -76 + € 172 + € 35 =$) € 131 beschikbaar voor vrije bestedingen. Minima die korter dan 3 jaar een minimuminkomen hebben, hebben onvoldoende budget (€ 96) voor sociale participatie.

Bij paren met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar) is dit plaatje vergelijkbaar. Zij hebben € 281 per maand nodig voor minimale sociale participatie, maar hebben 'slechts' € 89 beschikbaar op bijstandsniveau (en € 140 als zij langdurig minima zijn). Dit gezin heeft dus budget voor vrije bestedingen, maar onvoldoende om sociaal te participeren als gezin. Zie bijlage 3 voor een overzicht van de overige huishoudens.

Figuur 2.3.1. Maandelijks vrij besteedbaar budget huishoudens zonder kinderen, niet-AOW

Minima met kinderen: alleenstaande ouders

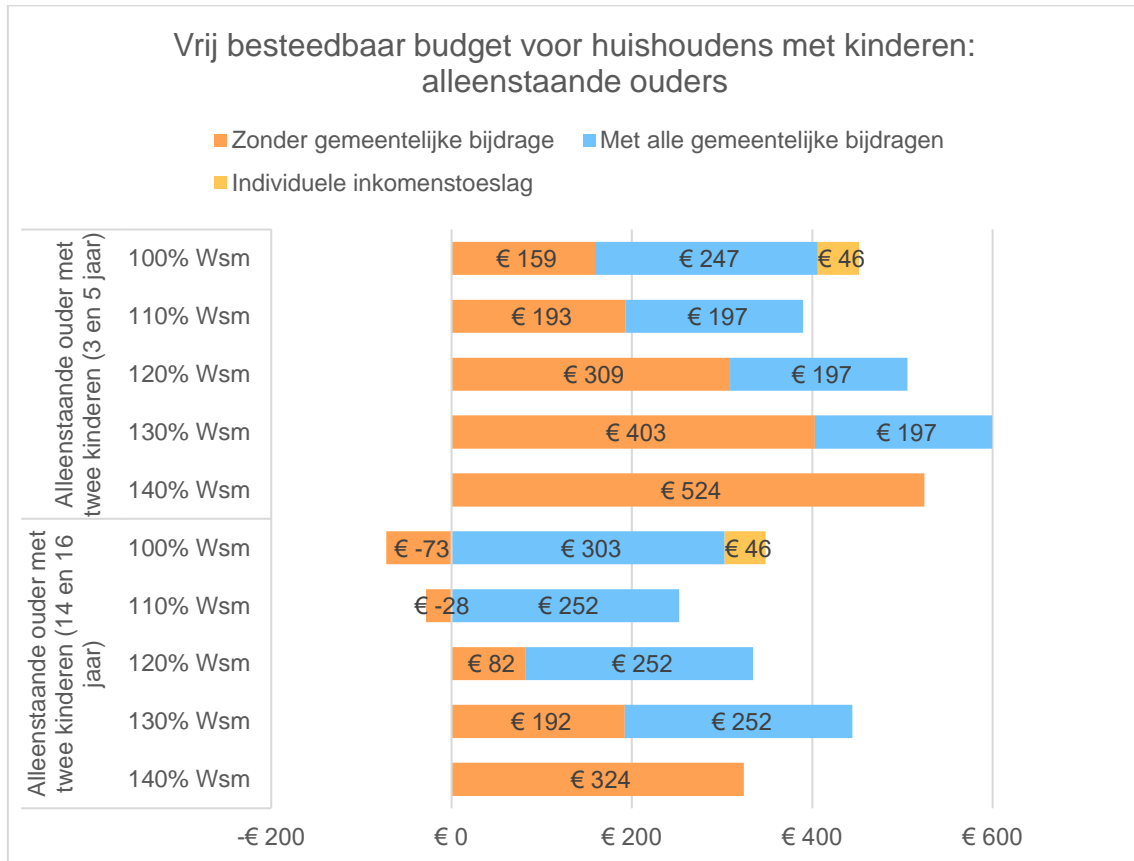
Van de huishoudtypes met kinderen in dit onderzoek hebben alleenstaande ouders met jonge kinderen op ieder inkomensniveau meer budget voor het doen van vrije bestedingen dan alleenstaande ouders met oudere kinderen. Voor een alleenstaande ouder met twee jongere kinderen blijft per maand nog genoeg over en kan in principe worden voldaan aan het normbedrag van € 190 voor sociale participatie.

Alleenstaande ouders met oudere kinderen hebben over de gehele linie een iets lager vrij besteedbaar budget in vergelijking tot alleenstaande ouders met jongere kinderen. Dit komt door de hogere kosten (bijvoorbeeld voor mobiele telefoons, onderwijs, vervoer en huishoudelijke uitgaven zoals boodschappen) die gepaard gaan met oudere kinderen. Een alleenstaande ouder met oudere kinderen is op 100 en 110 procent volledig afhankelijk van de gemeentelijke bijdragen.

Bij zowel alleenstaande ouders met jongere als met oudere kinderen is er een teruggang in het vrij te besteden budget waar te nemen. Zij ondervinden een beperkte teruggang in hun inkomen tussen 100 en 110 procent Wsm (respectievelijk € 16 en € 6). Dit komt omdat het recht op de

kwijtschelding gemeentelijke belastingen dan vervalt. Daarnaast is er een teruggang voor alleenstaande ouders met twee jonge kinderen waar te nemen in het vrij te besteden budget tussen 130 en 140 procent Wsm. Dit heeft te maken met het wegvallen van meerdere gemeentelijke regelingen: Jeugdfonds de Boom, Kindpakket en de energietoeslag. Hier hadden de huishoudens tot dan toe recht op.

Figuur 2.3.2. Maandelijks vrij besteedbaar budget huishoudens met kinderen, niet-AOW

Minima met kinderen: (echt)paren

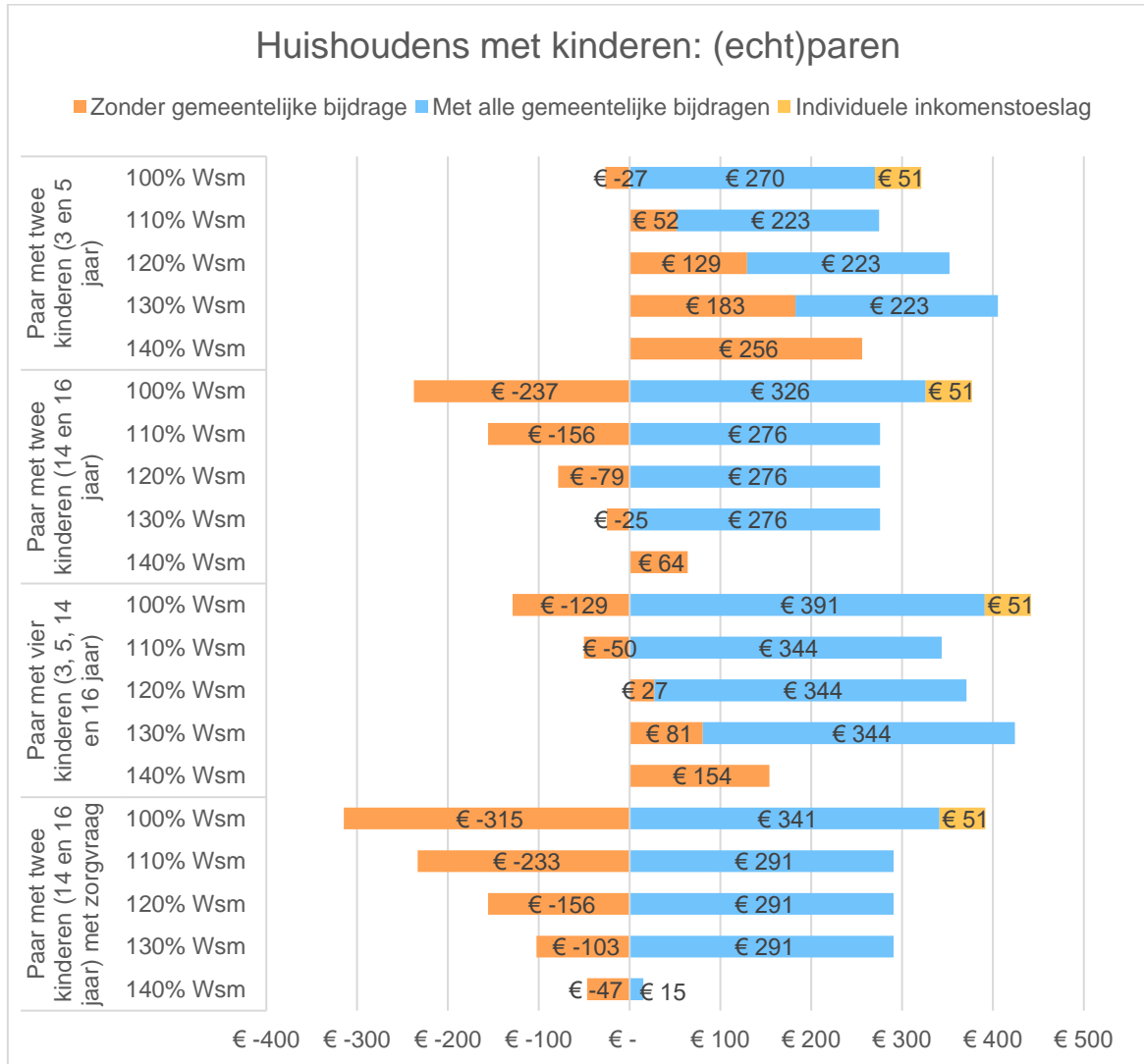
Het vrij besteedbaar budget van (echt)paren met kinderen is bij minimahuishoudens lager dan bij alleenstaande ouders. Alleenstaande ouders hebben namelijk langer recht op hetzelfde bedrag aan landelijke toeslagen (zie paragraaf 2.1); bij (echt)paren met kinderen loopt het toeslagenbedrag sneller terug.

Een paar met jonge kinderen heeft bij iedere inkomensgrens een vrij besteedbaar budget, het hoogste van alle paren met kinderen. De gemeentelijke regelingen zorgen er voor dat zij meer ruimte hebben om vrij te besteden. De inkomensstijging door werkaanvaarding compenseert de afname van de gemeentelijke bijdragen.

Paren met oudere kinderen (14 en 16 jaar) blijven volledig afhankelijk van de gemeentelijke bijdragen om vrij besteedbaar budget te hebben. Als een van de ouders een zorgvraag heeft blijven huishoudens tot en met 140 procent afhankelijk van de gemeente voor uitgaven die bijdragen aan sociale participatie. Wanneer deze huishoudens het normbedrag van € 281 zouden besteden aan sociale participatie zouden zij structureel geld tekort hebben voor de rest van de maand. Het is daarom zeer aannemelijk dat het geld niet daaraan wordt besteed, maar aan de vaste lasten (zie bijlage 3 voor de begrotingen van deze huishoudens).

Alle paren met kinderen hebben te maken met twee terugvalmomenten: tussen 100 en 110 procent Wsm (vervallen recht op kwijtschelding) en tussen 130 en 140 procent (vervallen recht op Jeugdfonds de Boom, Kindpakket en energietoeslag).

Figuur 2.3.3. Maandelijks vrij besteedbaar budget huishoudens met kinderen (paren), niet-AOW¹²

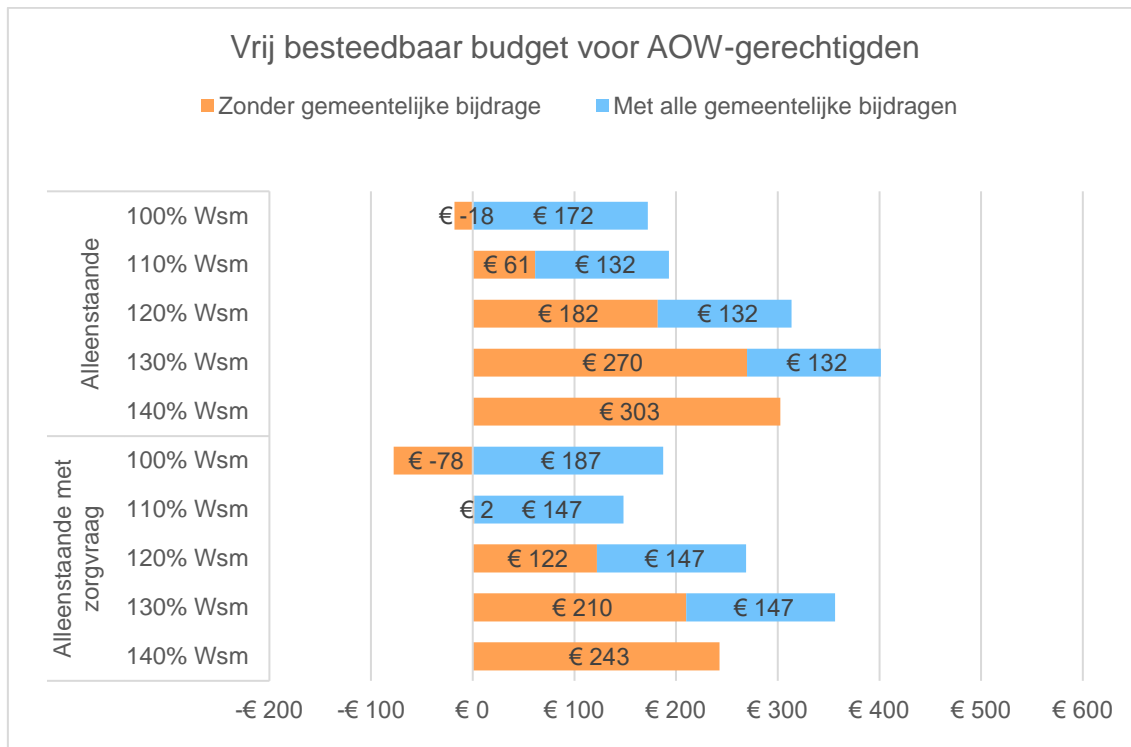
AOW'ers

Alleenstaanden van AOW-gerechtigde leeftijd met en zonder zorgvraag hebben op ieder inkomensniveau vrij besteedbaar budget als zij gebruikmaken van de gemeentelijke regelingen. Tot 130 procent Wsm hebben zij bovendien een steeds groter vrij besteedbaar budget, met uitzondering van een beperkte terugval tussen 100 en 110 procent Wsm bij een alleenstaande met zorgvraag. Verder is voor alle AOW-gerechtigde huishoudtypen een terugval te zien tussen 130 en 140 procent Wsm als de energietoeslag vervalt.

Bij beide huishoudtypes is vanaf 120 procent Wsm het vrij besteedbaar budget aanzienlijk hoger dan bij een inkomen tot 110 procent Wsm (zie bijlage 3). Er is ruimte om het normbedrag van € 100 te besteden aan sociale participatie doeleinden.

¹² Individuele inkomens toeslag en de vergoeding van het eigen risico is alleen van toepassing voor langdurige minima (langer dan 3 jaar 100% Wsm). De vergoeding van het eigen risico is alleen van doorgerekend bij huishoudens met een zorgvraag (zie paragraaf 1.6).

Figuur 2.3.4. Maandelijks vrij besteedbaar budget per huishoudtype, AOW-gerechtigd

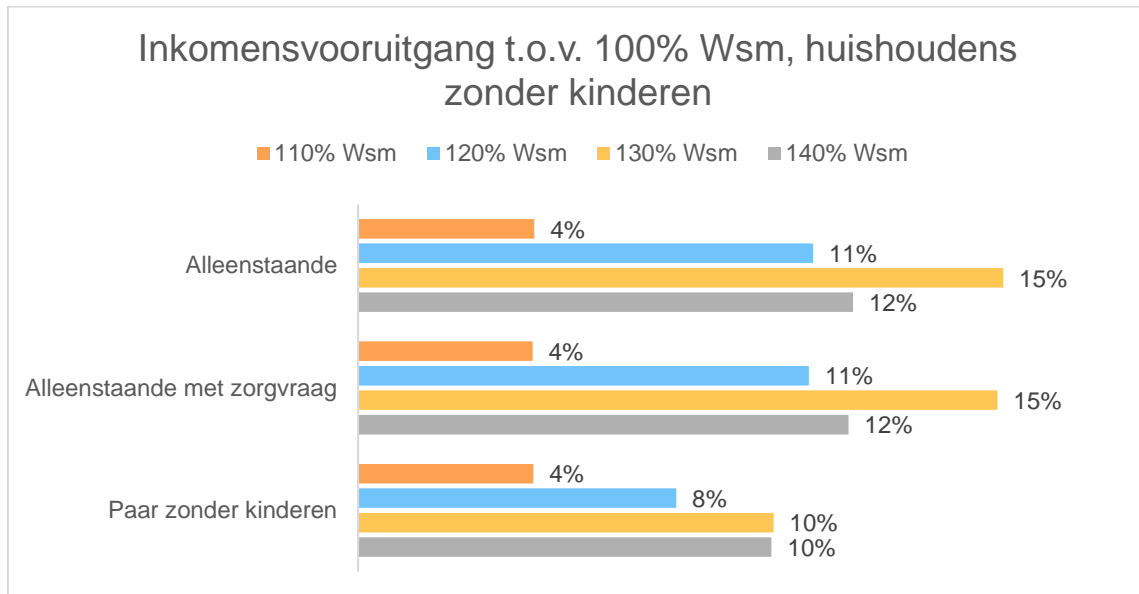
2.4. Werken vanuit de bijstand loont voor de meeste huishoudtypen

Een hoger inkomen leidt voor de meeste huishoudtypen, tot een inkomensniveau van 130 procent Wsm, steeds tot een hoger totaal inkomen ten opzichte van het bijstandsniveau in de gemeente Leusden. Echter, voor de meeste huishoudens nemen de bijdragen van het Rijk en de gemeente af wanneer het inkomen stijgt. Dit zorgt ervoor dat het totaal inkomen van een huishouden niet altijd evenveel stijgt ondanks dat het loon hoger wordt. Hieronder geven we de inkomensvoortgang bij werkaanvaarding vanuit de bijstand tot een inkomen van maximaal 140 procent Wsm weer per huishoudtype. Daarna leggen we de inkomensvoortgang per inkomensniveau uit aan de hand van twee casussen. In bijlage 2 worden al deze inkomens per huishoudtype uitgesplitst naar inkomenssoort waarmee visueel wordt weergegeven waarom het totaal inkomen stijgt of daalt.

Alleenstaanden ervaren een demping in procentuele groei tussen 130-140 procent Wsm

Alleenstaanden en paren zonder kinderen gaan er bij ieder hoger inkomen (tot 130 procent Wsm) telkens op vooruit ten opzichte van het bijstandsniveau. De procentuele groei loopt tevens op (tot maximaal 15 procent bij alleenstaanden op 130 procent Wsm). Paren zonder kinderen krijgen te maken met een demping in de procentuele groei tussen 130 en 140 procent Wsm. Het wegvallen van de gemeentelijke toeslagen en daling van de toeslagen van het rijk worden niet volledig gecompenseerd door de inkomensstijging. Het totaal inkomen bij een loon gelijk aan 140 procent Wsm is € 1 lager dan het totaal inkomen bij een loon gelijk aan 130 procent Wsm.

Figuur 2.4.1. Inkomensvoortgang t.o.v. 100% Wsm bij werkaanvaarding, huishoudens zonder kinderen

Tabel 2.4.1 Inkomensvoortgang bij werkaanvaarding, huishoudens zonder kinderen

Huishoudtype	Netto inkomen incl. VT	Bijdrage Rijk	Bijdrage gemeente	Totaal inkomen	Vershil tov 100% Wsm (€)	Vershil tov 100% Wsm (%)
Alleenstaande						
100% Wsm	1.102	397	172	1.671	0	0%
110% Wsm	1.212	397	132	1.741	+70	4%
120% Wsm	1.322	397	132	1.851	+180	11%
130% Wsm	1.432	362	132	1.926	+255	15%
140% Wsm	1.543	324	0	1.867	+196	12%
Alleenstaande met zorgvraag						
100% Wsm	1.102	397	187	1.686	0	0%
110% Wsm	1.212	397	147	1.756	+70	4%
120% Wsm	1.322	397	147	1.866	+180	11%
130% Wsm	1.432	362	147	1.941	+255	15%
140% Wsm	1.543	324	15	1.882	+196	12%
Paar zonder kinderen						
100% Wsm	1.574	540	205	2.319	0	0%
110% Wsm	1.731	529	155	2.415	96	4%
120% Wsm	1.889	450	155	2.494	175	8%
130% Wsm	2.046	346	155	2.547	228	10%
140% Wsm	2.204	234	0	2.438	118	5%

Alleenstaande ouders gaan er telkens op vooruit bij ieder hoger inkomen

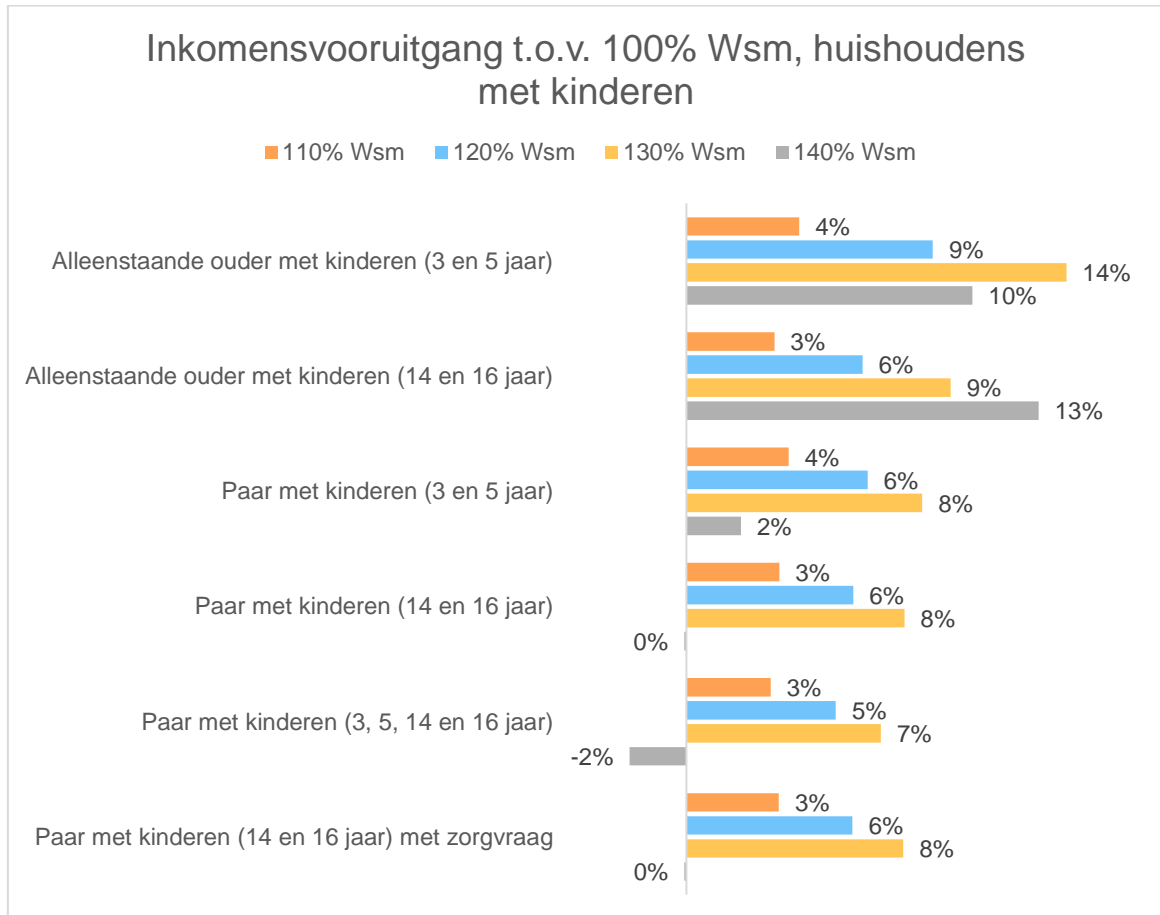
Alleenstaande ouders hebben bij ieder hoger loon, tot 140 procent Wsm, ook telkens een hoger totaal inkomen vergeleken met bijstandsniveau. Voor alleenstaande ouders met jonge kinderen neemt de bijdrage vanuit het Rijk niet af bij een hoger loon, maar neemt zelfs toe vanwege de combinatiekorting.

Paren met kinderen krijgen te maken met een terugval in totaal inkomen

Bij paren met kinderen is tevens een toename van het totale inkomen tot 130 procent Wsm zichtbaar. In tegenstelling tot alleenstaande ouders, dalen de toeslagen van het Rijk bij paren met kinderen, als het huishoudinkomen stijgt. In combinatie met het deels vervallen van het recht op gemeentelijke bijdragen treedt er een demping van de procentuele groei van het totale inkomen op bij de huishoudtypen tussen 130 en 140 procent Wsm. Paren met oudere kinderen

en een zorgvraag, vallen zelfs terug tot net onder het bijstandsniveau (0 procent inkomensgroei, -€ 2). Dat geldt des te meer voor huishoudens met vier kinderen; zij vallen terug op een inkomen tot 2 procent onder het bijstandsniveau.

Figuur 2.4.2. Inkomensvoortgang t.o.v. 100% Wsm bij werkaanvaarding, huishoudens met kinderen

Tabel 2.4.2 Inkomensvoortgang na werkaanvaarding, alleenstaande ouders

Huishoudtype	Netto inkomen incl. VT	Bijdrage Rijk	Bijdrage gemeente	Totaal inkomen	Vershil tov 100% Wsm (€)	Vershil tov 100% Wsm (%)
Alleenstaande ouder met twee jongere kinderen (3 en 5 jaar)						
100% Wsm	1.102	1073	247	2.422	0	0%
110% Wsm	1.212	1111	197	2.519	97	4%
120% Wsm	1.322	1116	197	2.635	213	9%
130% Wsm	1.432	1121	197	2.750	328	14%
140% Wsm	1.543	1127	0	2.669	247	10%
Alleenstaande ouder met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar oud)						
100% Wsm	1.102	1202	303	3.507	0	0%
110% Wsm	1.212	1202	252	3.617	110	3%
120% Wsm	1.322	1202	252	3.727	220	6%
130% Wsm	1.432	1202	252	3.837	331	9%
140% Wsm	1.543	1202	0	3.947	441	13%

Tabel 2.4.3 Inkomensvoortgang na werkaanvaarding, paren met kinderen

Huishoudtype	Netto inkomen incl. VT	Bijdrage Rijk	Bijdrage gemeent e	Totaal inkomen	Vershil tov 100% Wsm (€)	Vershil tov 100% Wsm (%)
Paar met kinderen (3 en 5 jaar)						
100% Wsm	1.574	900	270	2.744	0	0%
110% Wsm	1.731	890	223	2.844	100	4%
120% Wsm	1.889	810	223	2.922	177	6%
130% Wsm	2.046	706	223	2.975	231	8%
140% Wsm	2.204	594	0	2.798	53	2%
Paar met kinderen (14 en 16 jaar oud)						
100% Wsm	1.574	1030	326	2.930	0	0%
110% Wsm	1.731	1020	276	3.028	97	3%
120% Wsm	1.889	940	276	3.105	175	6%
130% Wsm	2.046	836	276	3.158	228	8%
140% Wsm	2.204	724	0	2.928	-2	0%
Paar met kinderen (3, 5, 14 en 16 jaar)						
100% Wsm	1.574	1363	391	3.328	0	0%
110% Wsm	1.731	1353	344	3.428	100	3%
120% Wsm	1.889	1273	344	3.505	177	5%
130% Wsm	2.046	1.169	344	3.558	231	7%
140% Wsm	2.204	1.057	0	3.260	-67	-2%
Paar met kinderen (14 en 16 jaar) met zorgvraag						
100% Wsm	1.574	1.030	341	2.945	0	0%
110% Wsm	1.731	1.020	291	3.043	97	3%
120% Wsm	1.889	940	291	3.120	175	6%
130 %Wsm	2.046	836	291	3.173	228	8%
140% Wsm	2.204	724	15	2.943	-2	0%

Voorbeeldcasussen inkomensvoortgang bij werkaanvaarding

Voorbeeldcasus tabel 2.4.1.: alleenstaande

Jan is alleenstaand en krijgt een bijstandsuitkering, wat neerkomt op een netto-inkomen van € 1.102 per maand (dit is inclusief vakantietoeslag). Hij heeft maandelijks recht op € 397 aan toeslagen van het Rijk. Voor Jan bestaat dit uit huurtoeslag en zorgtoeslag. Tot slot kan Jan rekenen op een financiële bijdrage vanuit de gemeente van € 172 per maand. Dit bestaat uit de kwijtschelding voor gemeentelijke belastingen, de korting op de collectieve zorgverzekering en extra energietoeslag voor lagere inkomens. In totaal heeft Jan een inkomen van € 1.671 per maand.

Als Jan werk krijgt tegen een inkomen van 110 procent Wsm, dan stijgt zijn netto-inkomen naar € 1.212 per maand. Hij houdt recht op huurtoeslag en zorgtoeslag en deze bedragen blijven onveranderd, dus € 397 per maand. Het recht op minimaregelingen komt deels te vervallen. Jan heeft nog recht op de korting op de collectieve zorgverzekering en extra energietoeslag voor lagere inkomens. De gemeentelijke bijdragen zijn nu € 132 per maand. Hij kan geen kwijtschelding meer aanvragen. Bij een inkomen van 110 procent Wsm is het totaal inkomen van Jan € 1.741. Dit is een stijging van € 70 (4 procent) ten opzichte van zijn totaal inkomen bij een bijstandsuitkering.

Wanneer Jan tegen een inkomen van 120 procent Wsm gaat werken, stijgt zijn netto-inkomen naar € 1.322 per maand. De bijdrage van het Rijk blijft € 397. Jan heeft nog recht op de korting op de collectieve zorgverzekering en extra energietoeslag voor lagere inkomens. De gemeentelijke bijdragen zijn nu € 132 per maand. Het totale inkomen van Jan is € 1.851 per maand, € 180 (11 procent) meer dan wanneer Jan een bijstandsuitkering heeft.

Als Jan gaat werken tegen een inkomen van 130 procent Wsm dan stijgt zijn netto-inkomen naar € 1.432 per maand. De bijdragen van het Rijk zijn gedaald naar € 362 per maand. Jan ontvangt minder huurtoeslag, zijn zorgtoeslag blijft gelijk. Jan heeft nog recht op de korting op de collectieve zorgverzekering en extra energietoeslag voor lagere inkomens. De gemeentelijke bijdragen zijn nu € 132 per maand. Het totale inkomen van Jan is nu € 1.926 per maand, dit is € 255 (15 procent) meer dan toen hij een bijstandsuitkering had.

Wanneer Jan tegen een inkomen van 140 procent Wsm gaat werken, stijgt zijn netto-inkomen naar € 1.543 per maand. De bijdrage van het Rijk daalt naar € 324. Het recht op de extra energietoeslag voor lagere inkomens vervalt. Daarmee zijn de gemeentelijke bijdragen weggevallen. Het totale inkomen van Jan is € 1.867 per maand, € 196 (12 procent) meer dan wanneer Jan een bijstandsuitkering heeft.

Voorbeeldcasus tabel 2.4.2.: paar met kinderen

Robin en Max hebben vier kinderen van 3, 5, 14 en 16 jaar oud en krijgen een bijstandsuitkering, wat neerkomt op een netto-inkomen van € 1.574 per maand (dit is inclusief vakantietoeslag). Zij hebben maandelijks recht op € 1.363 aan toeslagen van het Rijk. Voor het gezin bestaat dit uit huurtoeslag, zorgtoeslag, kinderbijslag en kindgebonden budget. Tot slot kunnen Robin en Max rekenen op een financiële bijdrage vanuit de gemeente van € 391 per maand. Dit bestaat uit kwijtschelding van gemeentelijke belastingen, de korting op de collectieve zorgverzekering en de energietoeslag. Voor hun kinderen maken zij nog aanspraak op Kindpakket en Jeugdfonds de Boom. In totaal hebben Robin en Max een inkomen van € 3.328 per maand.

Als Robin of Max werk krijgt tegen een inkomen van 110 procent Wsm, dan stijgt hun netto-inkomen naar € 1.731 per maand. Zij houden recht op de toeslagen van het Rijk, maar deze bedragen zijn nu iets lager, en zijn nu in totaal € 1.353. Ze kunnen geen kwijtschelding meer aanvragen, maar houden wel recht op de andere gemeentelijke regelingen. De gemeentelijke bijdragen zijn dan € 344 per maand. Het totaal inkomen van Robin en Max is bij een inkomen van 110 procent Wsm € 3.428. Dit is een stijging van € 100 (3 procent) ten opzichte van hun totaal inkomen bij een bijstandsuitkering.

Wanneer Robin of Max tegen een loon van 120 procent Wsm gaat werken, stijgt hun netto-inkomen naar € 1.889 per maand. De bijdrage van het Rijk neemt iets verder af, en is nu € 1.273. Het gezin heeft recht op € 344 aan gemeentelijke bijdragen. Het totale inkomen van het gezin is dan € 3.505 per maand. Dit is € 177 (5 procent) meer dan wanneer zij een bijstandsuitkering hebben.

Als Robin of Max gaat werken tegen een inkomen van 130 procent Wsm dan stijgt hun netto-inkomen naar € 2.046 per maand. De bijdragen van het Rijk dalen verder naar € 1.169 per maand. Het gezin heeft recht op € 344 aan gemeentelijke bijdragen. Het totale inkomen van Robin en Max is nu € 3.558 per maand, dit is € 231 (7 procent) meer dan toen zij een bijstandsuitkering hadden.

Als Robin of Max gaat werken tegen een inkomen van 140 procent Wsm dan stijgt hun netto-inkomen naar € 2.204 per maand. De bijdragen van het Rijk dalen verder naar € 1.057 per maand. Het recht op de gemeentelijke regelingen is vervallen. Het totale inkomen van Robin en Max is nu € 3.260 per maand, dit is € 67 (2 procent) **minder** dan toen zij een bijstandsuitkering hadden.

3. Bevindingen

Wat zijn de effecten van het landelijke en lokale beleid op de inkomens van de minima en in welke situatie(s) treedt er een armoedeval op?

Financieel effect

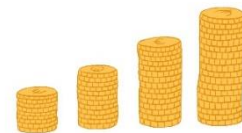
Het bedrag dat minima vanuit het Rijk aan toeslagen kunnen ontvangen is veel hoger dan het bedrag dat ze aan gemeentelijke regelingen kunnen ontvangen. Financieel gezien is de invloed van de gemeente dan ook kleiner dan de invloed van het Rijk. Het bedrag aan landelijke toeslagen neemt voor de meeste huishoudens geleidelijk af bij een hoger inkomen. Ditzelfde gaat op voor de gemeentelijke regelingen. Dit is aan de orde gekomen in het rapport over het landelijke beleid, dat in combinatie met dit rapport gelezen kan worden.

De gemeentelijke regelingen zorgen er voor dat huishoudens (meer) ruimte overhouden voor het doen van vrije bestedingen. Dit komt met name paren met kinderen op bijstandsniveau (oplopend tot 140 procent Wsm) ten goede, die zonder de gemeentelijke regelingen geen budget zouden overhouden voor vrije bestedingen. De gemeentelijke regelingen blijven voor paren met kinderen noodzakelijk voor vrij besteedbaar budget; voor paren oudere kinderen en een zorgvraag zelfs tot een inkomen van tot 140 procent Wsm.

Het bedrag dat wordt overgehouden verschilt aanzienlijk per huishoudtype en inkomensniveau. Alleenstaande ouders houden bij elk inkomensniveau ook een budget voor vrije besteding. Paren met oudere kinderen houden over het algemeen bij een inkomen gelijk aan 110 procent Wsm minder over dan bij een uitkering gelijk aan 100 procent Wsm, omdat de kwijschelding van gemeentelijke belastingen dan wegvalt. Daarnaast zien we bij alle huishoudtypen dat de energietoeslag een groot verschil maakt; anders zou een teruggang in het inkomen te zien zijn tussen een inkomensniveau van 130 en 140 procent.

Werken loont meestal

Werken loont meestal: wanneer huishoudens in Leusden vanuit de bijstand gaan werken tegen een loon gelijk aan 110, 120, 130 of 140 procent Wsm, gaan zij er in totaal inkomen altijd¹³ op vooruit ten opzichte van het bijstandsniveau (mits zij gebruikmaken van alle toeslagen en regelingen). Deze vooruitgang is echter niet evenredig met de vooruitgang in loon. Landelijke toeslagen lopen terug en het recht op gemeentelijke regelingen verval. Het totaal inkomen bestaat uit het netto-inkomen (inclusief vakantietoeslag), landelijke toeslagen en gemeentelijke regelingen.

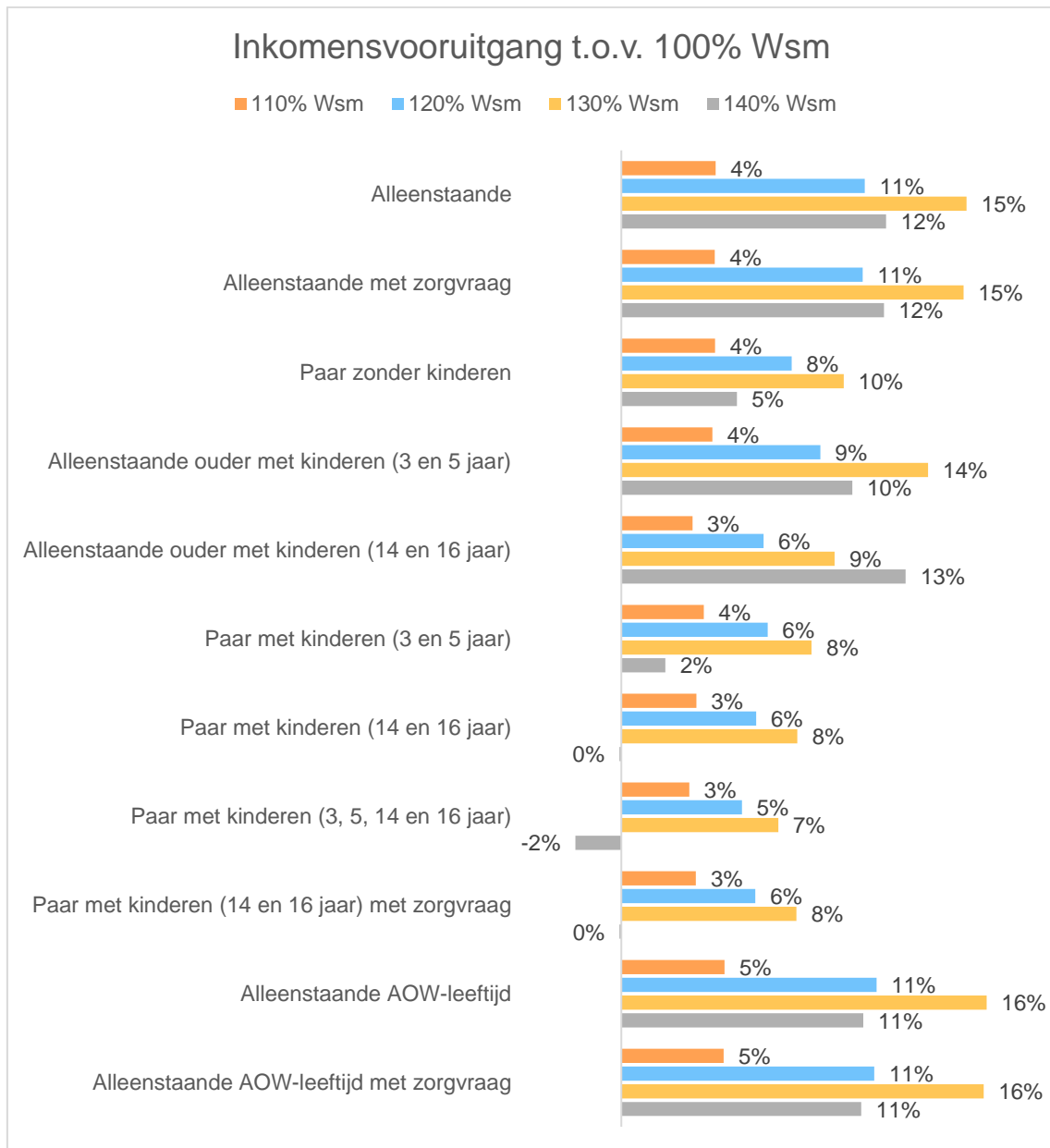

Alleenstaanden gaan er bij ieder hoger inkomensniveau relatief gezien het meest op vooruit. Ook alleenstaande ouders en paren zonder kinderen gaan er bij een hoger loon telkens op vooruit, al zet bij paren tussen de 130 en 140 procent Wsm een remmende vooruitgang in. De reden hiervoor is dat zij op dat moment geen recht meer hebben op de gemeentelijke regelingen en een daling van de landelijke toeslagen inzet, eerder dan bij alleenstaanden en alleenstaande ouders.

Paren met kinderen hebben te maken met een terugval tussen 130 en 140 procent Wsm. Dit komt doordat toeslagen vanuit het Rijk afnemen en daarnaast verval bij een inkomen hoger dan 130 procent Wsm het recht op Jeugdfonds de Boom, Kindpakket en energietoeslag. Een paar met vier kinderen ondervindt hiervan de meeste hinder; zij vallen terug op een inkomen onder het bijstandsniveau.

¹³ Met als uitzonderingen paren met oudere kinderen én een zorgvraag, en paren met vier kinderen. Zij hebben op 140 procent Wsm te maken met een terugval tot onder het bijstandsniveau.

Figuur 3.1.1. Inkomensvoortgang t.o.v. 100% Wsm bij werkaanvaarding

De invloed van landelijk en lokaal beleid

In landelijke rapport was zichtbaar dat het landelijke beleid zo is ingestoken dat men bij loonsverhoging tevens een inkomensverhoging heeft. Hoewel de landelijke toeslagen gaandeweg teruglopen, kunnen huishoudens dat met de loonstijging die ze tegelijkertijd ontvangen, compenseren. Het viel op dat er wel procentuele verschillen ontstonden ten opzichte van het inkomen van 100 procent Wsm. Zo bleken huishoudens zonder kinderen er sterker op vooruit te gaan (ten opzichte van het bijstandsniveau) dan huishoudens met kinderen.

Wanneer de effecten van het lokale beleid hierin mee worden genomen, verandert het plaatje. De toename van hun totale inkomen, stijgt niet evenredig mee met de loonstijging. Dit verschil tussen het landelijke en lokale beleid heeft dus vooral te maken met het wegvallen van gemeentelijke regelingen.

Gemeentelijke regelingen ondersteunen huishoudens met een laag inkomen. Uit de financiële maandoverzichten (bijlage 3) blijkt ook dat dat nodig is; met name huishoudens met kinderen

komen onder de streep soms in de min uit¹⁴. Gemeentelijke regelingen zijn dus van belang. Wanneer deze regelingen wegvallen heeft dat echter ook invloed; huishoudens krijgen dan soms te maken met een teruggang van hun totale inkomen bij een inkomensstijging.

Participatieproblematiek

De gemeente Leusden biedt een uitgebreid pakket aan minimaregelingen aan voor kinderen en jongeren. Het Kindpakket en Jeugdfonds de Boom zorgt ervoor dat zij sportieve en culturele activiteiten kunnen ondernemen, op vakantiecamp en schoolexcursie kunnen gaan, de peuterspeelzaal kunnen bezoeken en met een schoollaptop kunnen werken. De participatie van kinderen en jongeren in de samenleving wordt daarmee goed ondersteund.

Toch speelt er participatieproblematiek binnen de gemeente voor veel huishoudtypen. Dit heeft ermee te maken dat volwassenen niet worden ondersteund in hun maatschappelijke participatie. Dankzij de inkomensondersteunende regelingen kunnen de meeste huishoudens hun levensonderhoud bekostigen, maar er zijn niet altijd financiële middelen beschikbaar om minimaal sociaal te kunnen participeren. Minimale sociale participatie bestaat bijvoorbeeld uit een abonnement op een krant of tijdschrift, bezoek aan familie of vrienden of een dagje uit. Participatieproblematiek speelt vooral bij huishoudens met oudere kinderen, omdat hun kosten voor zowel levensonderhoud als minimale sociale participatie hoger liggen. Ook voor paren zonder kinderen en huishoudens met een zorgvraag is het lastig om budget vrij te maken voor sociale participatie.

De participatieproblematiek ontstaat bovendien door hoge kosten op andere levensdomeinen (energie, boodschappen en zorgkosten). Huishoudens krijgen de maandbegroting niet sluitend op andere fronten, waardoor zij verminderd sociaal kunnen participeren.

Tegemoetkoming in de energiekosten

De energietoeslag is begin 2022 door het Rijk aangekondigd om huishoudens met een laag inkomen te compenseren in de fors stijgende energiekosten. In deze inkomens effectrapportage is zichtbaar geworden dat huishoudens een flink bedrag moeten betalen voor het gebruik van gas en energie, oplopend tot € 493 voor een gezin met vier kinderen. Met name de gasprijs is sterk gestegen; ten opzichte van 2021 heeft meer dan een verdubbeling plaatsgevonden¹⁵. De energietoeslag bedraagt € 1.300 euro per huishouden voor 2022. In dit rapport is de energietoeslag doorerekend voor alle huishoudens met een inkomen tot 130 procent Wsm.

Uit de berekeningen en maandbegrotingen blijkt de compensatie van € 108 euro per maand zeker helpt in het betalen van de kosten, maar dat de toeslag de stijgende lasten niet volledig compenseren. Dit maakt dat verschillende huishoudens, met name huishoudens met kinderen, iedere maand hun kosten voor levensonderhoud net (niet) kunnen bekostigen, ook als zij gebruikmaken van de energietoeslag.

Aanbevelingen

Tot slot zijn op basis van de resultaten uit dit rapport een aantal aanbevelingen te formuleren:

- **Ondersteun een breed scala aan doelgroepen**
De inkomensondersteunende regelingen van de gemeente Leusden maken voor alle huishoudtypen een groot verschil; het helpt om de kosten voor levensonderhoud te betalen en om minimaal sociaal te participeren. Onze eerste aanbeveling is om het huidige pakket aan regelingen in stand te houden. Op dit moment worden huishoudens met een zorgvraag, kinderen en jongeren goed ondersteund. Er mist nog ondersteuning voor de participatie van volwassenen (zie volgend punt).
- **Bied een participatieregeling aan voor volwassenen**
Kinderen/jongeren worden in de gemeente Leusden ondersteund in participatie op het gebied van sport en cultuur. Voor volwassenen wordt deze ondersteuning niet aangeboden. In de financiële maandoverzichten is te zien dat vele huishoudtypen

¹⁴ Dit heeft ermee te maken dat het vrij besteedbaar budget niet voldoende is voor minimale sociale participatie.

¹⁵ Bron: Artikel 'Prijs van energie 86 procent hoger' van CBS, 18 februari 2022.

onvoldoende budget hebben voor de minimale sociale participatie. Zeker in relatie tot de hoge kosten op andere levensgebieden (gas, energie, zorgkosten, boodschappen). Toch speelt in verschillende gezinnen de moeite om minimaal sociaal te participeren. Daarom bevelen we aan om een participatieregeling voor volwassenen te introduceren zodat zij ondersteund worden in hun participatie in de samenleving. Dit zal des te meer gelden (voor alle huishoudtypen) op het moment dat de energietoeslag wegvalt en de energieprijzen hoog blijven. Het is een overweging waard om te onderzoeken in hoeverre huishoudens verder ondersteund kunnen worden in hun participatie in de samenleving. Het is bijvoorbeeld een overweging waard om aan te sluiten bij het Volwassenfonds voor Sport en Cultuur.

- **Zet in op goede informatievoorziening**
De cijfers in dit rapport zijn gebaseerd op de aanname dat iedereen gebruikmaakt van alle regelingen. In de praktijk is dit dikwijls niet het geval. Blijf de doelgroep stimuleren om gebruik te maken van de regelingen en zet in op goede informatievoorziening. Bijvoorbeeld door een duidelijk overzicht met alle regelingen en voorwaarden te verstrekken (gids/folder met regelingen 'voor op de koelkast'). Vooral voor inwoners die in de bijstandssituatie zitten, scheelt dat in iemands besteedbaar inkomen. Het is niet alleen van belang om te blijven informeren, maar ook om de verschillende doelgroepen aan te spreken op een manier die bij hen past. Juist ook groepen die verminderd taalvaardig zijn, hebben ondersteuning nodig om informatie tot zich te nemen.
- **Attendeer op de mogelijkheden rondom regelingen voor werkenden**
Werkenden (en ZZP'ers) zijn zich niet altijd bewust van het feit dat zij aanspraak kunnen maken op regelingen en hebben bovendien dikwijls te maken met wisselende inkomsten. Probeer daarom juist ook die doelgroep te bereiken zodat zij extra ondersteuning hebben als ze (gaan) werken.
- **Onderzoek mogelijkheden om mensen te stimuleren tot werkaanvaarding**
Participeren in arbeidsprocessen heeft niet alleen financiële voordelen, maar draagt ook zeker bij aan persoonlijke ontwikkeling, zingeving en de gezondheid van individuen (positieve gezondheid). Zet daarom in op het stimuleren tot werkaanvaarding. Een uitstroompremie in de vorm van een eenmalige bijdrage kan een suggestie zijn, of bijvoorbeeld dat huishoudens nog een jaar gebruik mogen maken van minimaregelingen na werkaanvaarding.
- **Onderzoek behoefte langdurige minima**
Minima die al langdurig afhankelijk zijn van een minimuminkomen, zullen moeilijk weer toetreden op de arbeidsmarkt. Onderzoek waar hun behoefte en wensen liggen om te blijven participeren in de samenleving.

Bijlage 1. Overzicht minimaregelingen

Tabel B1.1 Gemeentelijke minimaregelingen in Leusden

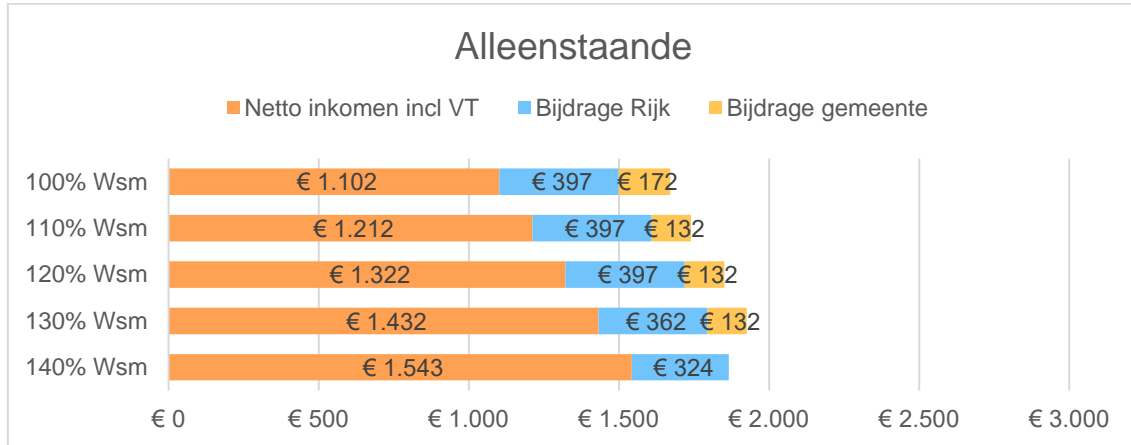
Soort regeling	Inkomensgrens t.o.v. Wsm 2022	(Maximaal) bedrag
Kwijtschelding gem. belastingen ¹⁶	100% Wsm	<u>Afvalstoffenheffing</u> : €203 per jaar (vast deel) en €0,80 (variabel inwerptrommel 30 liter) en €1,60 (variabel inwerptrommel 60 liter). <u>Rioolheffing</u> : €140 per jaar <u>Zuiveringsheffing</u> : €58,24 per vervuilingseenheid <u>Verontreinigingsheffing</u> : €58,24 per vervuilingseenheid <u>Watersysteemheffing</u> : €57,69 per woonruimte
Individuele inkomenstoelage (incl. referentieperiode)	Drie jaar of langer 100% Wsm	Alleenstaande €420 Alleenstaande ouder €540 (Echt)paar zonder kinderen €602 (Echt)paar met kinderen <12 jaar €602 (Echt)paar een of meerdere kinderen >12 jaar maar <18 jaar €639
Collectieve zorgverzekering	130% Wsm	Verzekering bij DSW met twee verschillende aanvullende verzekeringen: 1. AV-Leusden Standaard €164,25 voor niet-minima (23,25 korting voor minima) 2. AV-Amersfoort Top €181,75 voor niet-minima (23,25 korting voor minima).
Studietoelage	100% Wsm	€ 300 per maand
Tegemoetkoming chronisch zieken en beperkten	140% Wsm	€ 180 per jaar
Gemeentetoelage kinderopvang	120% Wsm	Peuterspeelzaal eigen bijdrage wordt kwijtgescholden.
Witgoedregeling	Twee jaar of langer 100% Wsm	Vervangen 1 apparaat per jaar
Jeugdfonds de Boom	130% Wsm	Bijdrage voor cultuur/sport, peuterspeelzaal, vakantiekamp, laptop (tot max. € 250). <i>Kinderen van 4 tot 18 jaar</i> . Sport/cultuur: € 500.
Kindpakket	130% Wsm	Fashioncheque voor schoolgaande kinderen van €150. Schoolkosten brugklas €100. Meedoen bovenbouw middelbare school (4e klas en hoger) €150. Huiswerkbegeleiding middelbare school €600. Kind onder de drie (12 x €24 per maand) €288.
Extra energietoelage lagere inkomens	130% Wsm	€ 1.300 in 2022

¹⁶ Gemeente Leusden heeft ruimere voorwaarden dan bij het waterschap en andere gemeenten: 1) bij de bepaling van netto inkomen worden kinderopvangkosten meegerekend 2) de normbedragen voor AOW-gerechtigden zijn hoger.

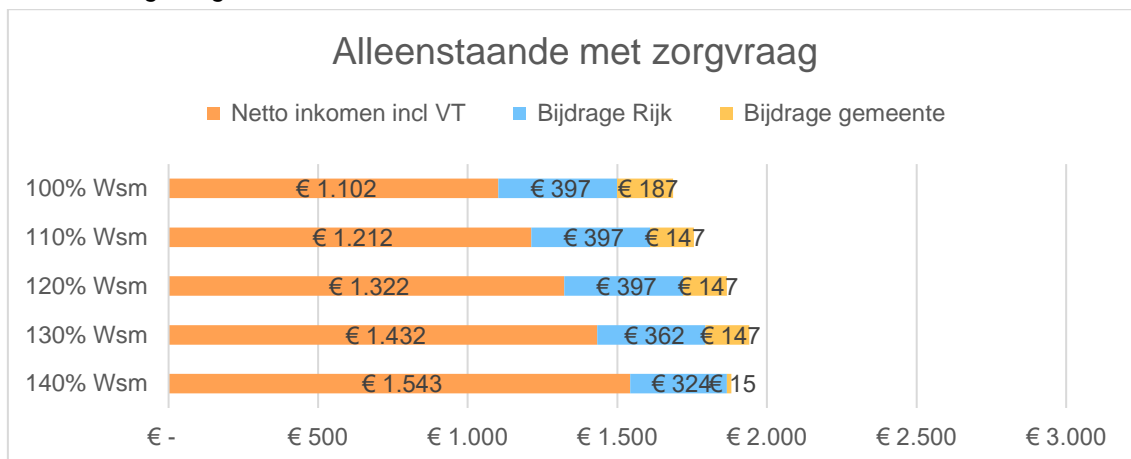
Bijlage 2. Opbouw totaal inkomen 100 tot 140% Wsm

In deze bijlage geven we de opbouw van het totaal inkomen uit paragraaf 2.4 grafisch weer.

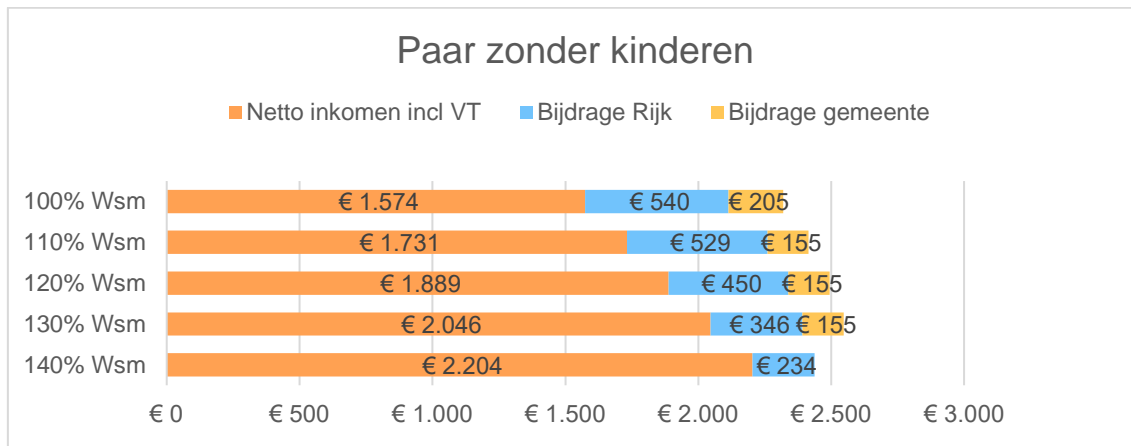
Figuur B2.1 Inkomensvoortgang na werkaanvaarding, alleenstaande niet AOW-gerechtigd

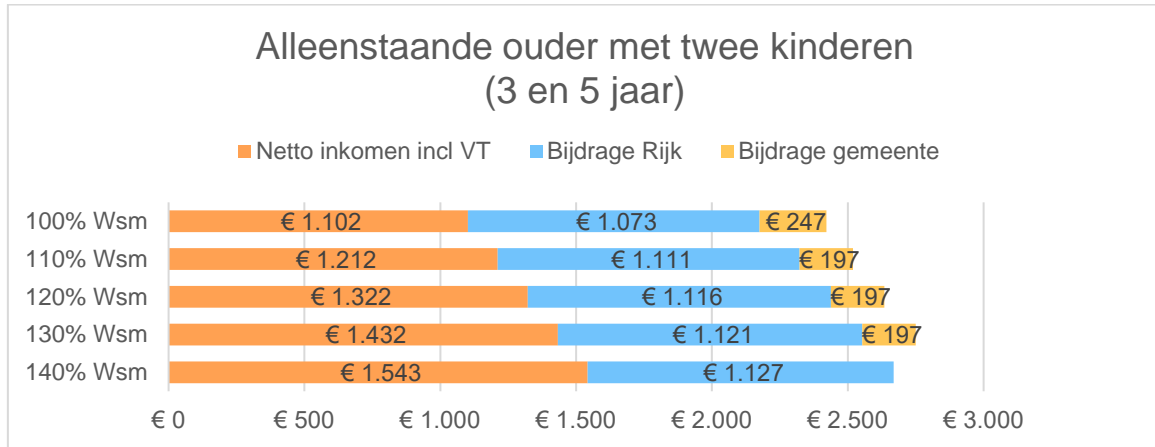
Figuur B2.2 Inkomensvoortgang na werkaanvaarding, alleenstaande niet AOW-gerechtigd met zorgvraag

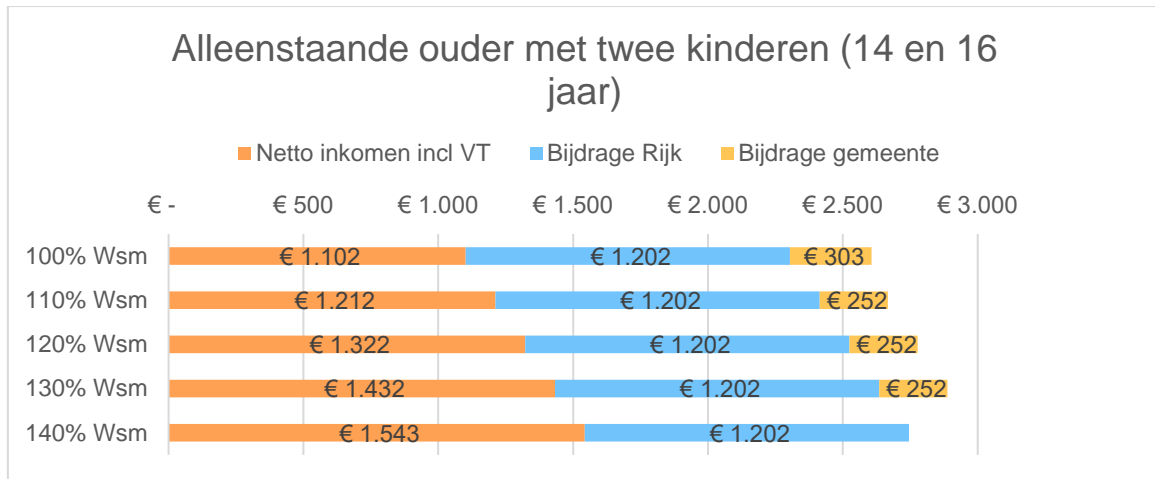
Figuur B2.3 Inkomensvoortgang, na werkaanvaarding, paar zonder kinderen niet AOW-gerechtigd

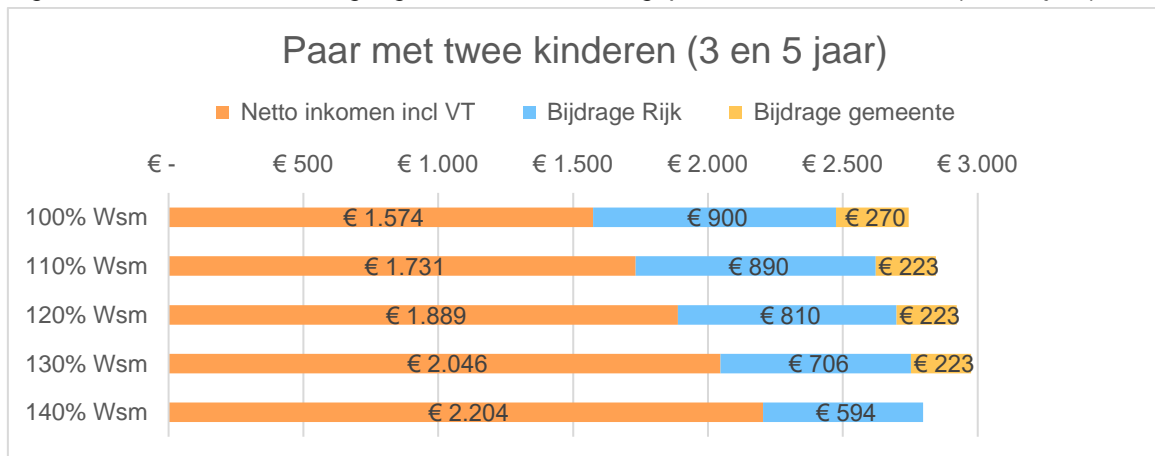
Figuur B2.4 Inkomensvoortgang na werkaanvaarding, alleenstaande ouder met twee kinderen (3 en 5 jaar)

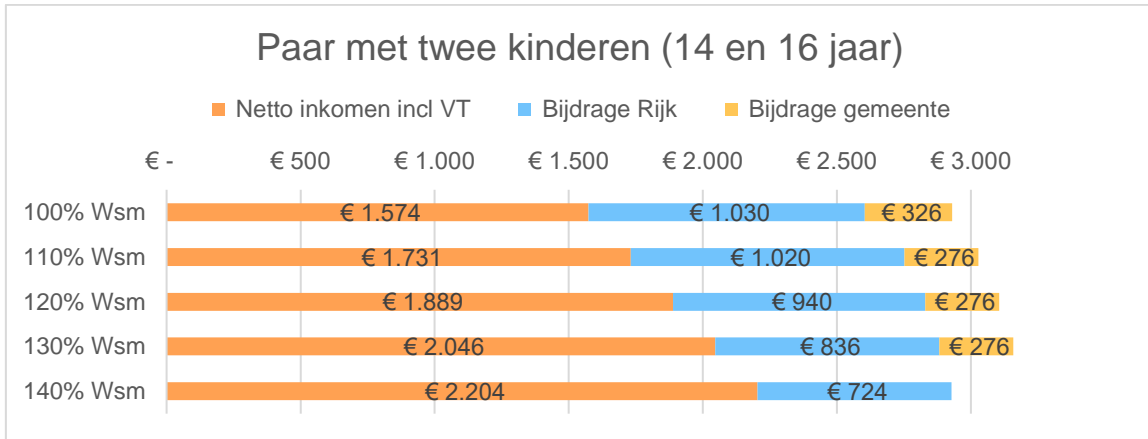
Figuur B2.5 Inkomensvoortgang na werkaanvaarding, alleenstaande ouder met twee kinderen (14 en 16 jaar)

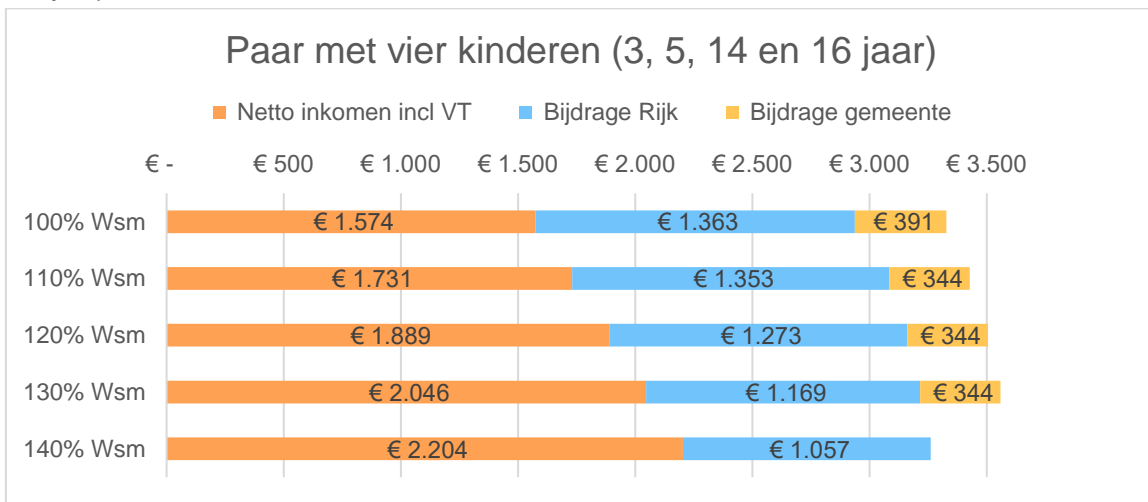
Figuur B2.6 Inkomensvoortgang na werkaanvaarding, paar met twee kinderen (3 en 5 jaar)

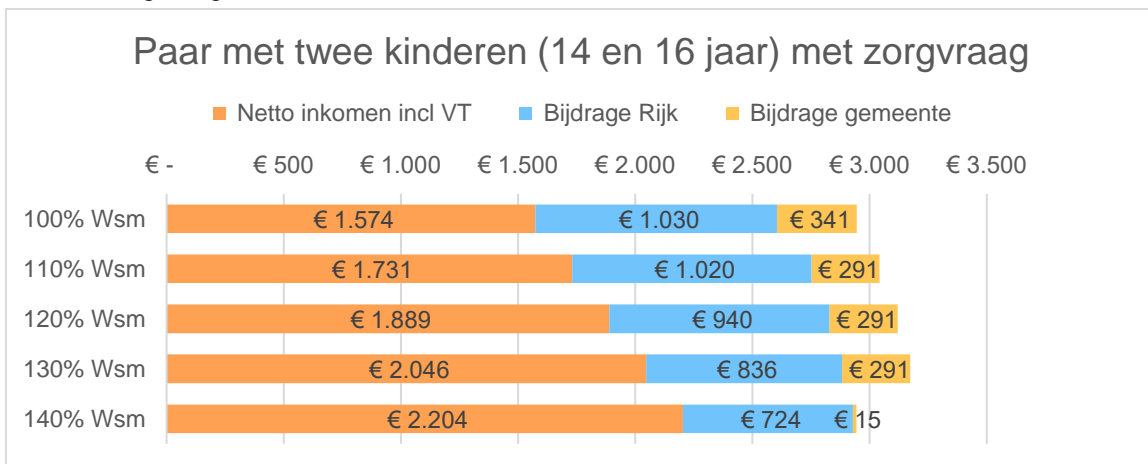
Figuur B2.7 Inkomensvoortgang na werkaanvaarding, paar met twee kinderen (14 en 16 jaar)

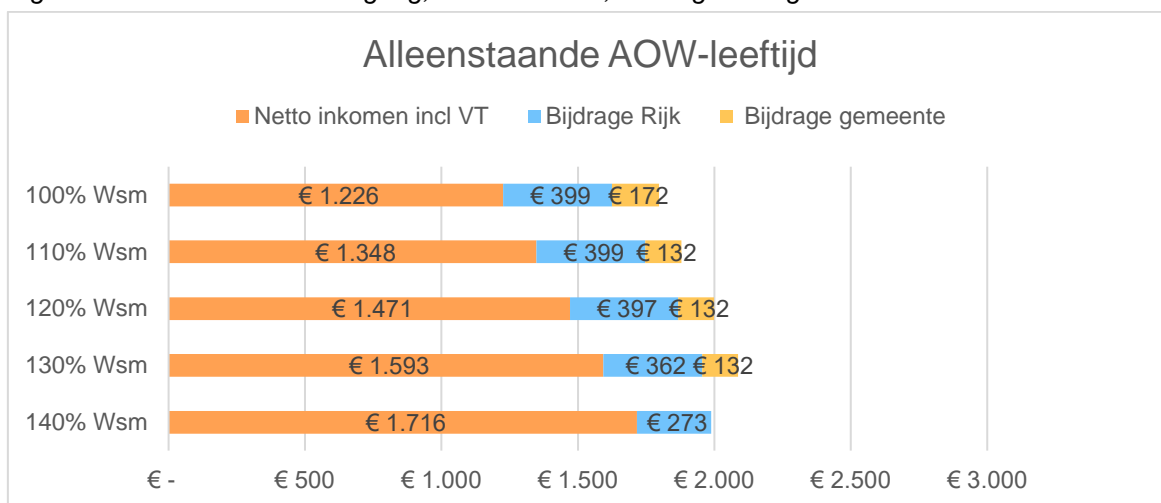
Figuur B2.8 Inkomensvoortgang na werkaanvaarding, paar met vier kinderen (3, 5, 14 en 16 jaar)

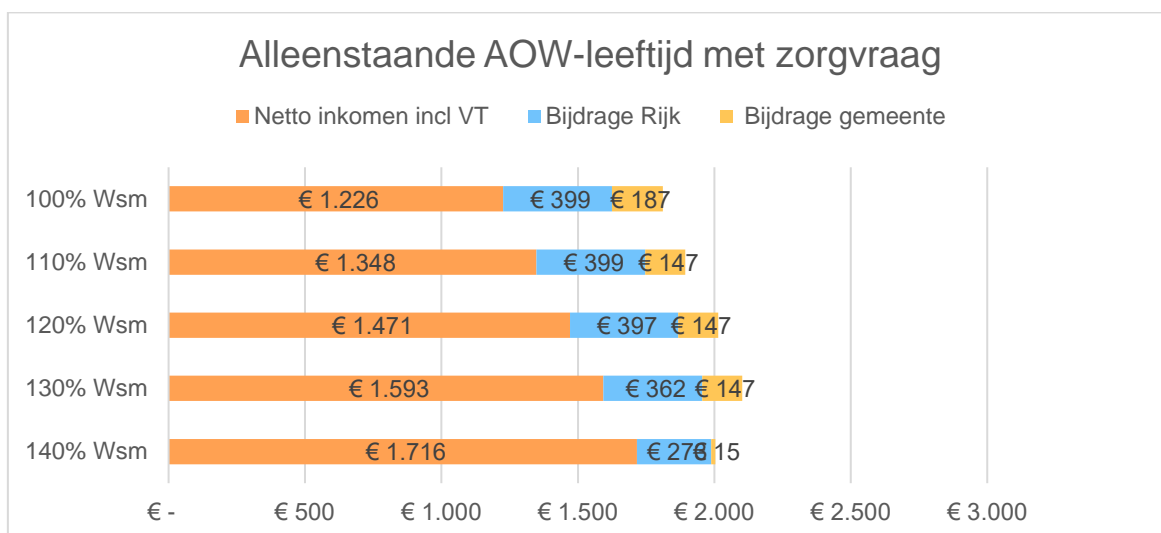
Figuur B2.9 Inkomensvoortgang na werkaanvaarding, paar met twee kinderen (14 en 16 jaar) met zorgvraag

Figuur B2.10 Inkomensvoortgang, alleenstaande, AOW-gerechtigd

Figuur B2.10 Inkomensvoortgang, Alleenstaande, AOW-gerechtigd met zorgvraag

Bijlage 3. Financieel maandoverzicht

In deze bijlage staat per huishoudtype het financieel maandoverzicht. De tabellen geven een overzicht van de maandelijkse inkomsten en uitgaven, bij gebruikmaking van alle landelijke en lokale regelingen. De bedragen die horen bij de huishoudelijke uitgaven en reserveringsuitgaven zijn afkomstig van het Nibud.

Tabel B3.1 Alleenstaande zonder kinderen, niet AOW-gerechtigd

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	140% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten						
Netto inkomen incl VT	1102	1212	1322	1432	1543	1102
<i>Bijdragen Rijk</i>						
Huurtoeslag	286	286	286	251	213	286
Zorgtoeslag	111	111	111	111	111	111
Combinatiekorting	0	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	0	0	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0	0	0
Totaal bijdragen Rijk	397	397	397	362	324	397
Totaal inkomsten	1499	1609	1719	1794	1867	1499
Uitgaven						
Huur	568	568	568	568	568	568
Gas, water, elektra	267	267	267	267	267	267
Telefoon, internet en kabel	71	71	71	71	71	71
Gemeentelijke heffingen	41	41	41	41	41	41
(collectieve) zorgverzekering	164	164	164	164	142	164
Overige verzekeringen	24	24	24	24	24	24
Onderwijs	0	0	0	0	0	0
Kosten BSO	0	0	0	0	0	0
Vervoer	17	17	17	17	17	17
Reserveringsuitgaven	183	183	183	183	183	183
Huishoudelijke uitgaven	240	240	240	240	240	240
Werkgerelateerde uitgaven	0	66	66	66	66	0
Totaal uitgaven	1575	1641	1641	1641	1619	1575
Budget exclusief regelingen gemeente	-76	-32	79	154	248	-76
Regelingen gemeente						
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	41	0	0	0	0	41
Korting collectieve zorgverzekering	23	23	23	23	0	23
Individuele inkomstenstoeslag	0	0	0	0	0	35
Tegemoetkoming chronisch zieken en beperkten	0	0	0	0	0	0
Jeugdfonds de Boom	0	0	0	0	0	0
Kindpakket	0	0	0	0	0	0
Extra energietoeslag lagere inkomens	108	108	108	108	0	108
Totaal regelingen gemeente	172	132	132	132	0	208
Budget inclusief regelingen gemeente	96	100	210	285	248	132
Vrije bestedingen	100	100	100	100	100	100
Restant	-4	0	110	185	148	32

Tabel B3.2 Alleenstaande, niet AOW-gerechtigd met zorgvraag

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	140% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten						
Netto inkomen incl VT	1102	1212	1322	1432	1543	1102
<i>Bijdragen Rijk</i>						
Huurtoeslag	286	286	286	251	213	286
Zorgtoeslag	111	111	111	111	111	111
Combinatiekorting	0	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	0	0	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0	0	0
Totaal bijdragen Rijk	397	397	397	362	324	397
Totaal inkomsten	1499	1609	1719	1794	1867	1499
Uitgaven						
Huur	568	568	568	568	568	568
Gas, water, elektra	267	267	267	267	267	267
Telefoon, internet en kabel	71	71	71	71	71	71
Gemeentelijke heffingen	41	41	41	41	41	41
(collectieve) zorgverzekering	182	182	182	182	182	182
Overige verzekeringen	24	24	24	24	24	24
Onderwijs	0	0	0	0	0	0
Kosten BSO	0	0	0	0	0	0
Vervoer	37	37	37	37	37	37
Medicijnen	21	21	21	21	21	21
Reserveringsuitgaven	202	202	202	202	202	202
Huishoudelijke uitgaven	240	240	240	240	240	240
Werkgerelateerde uitgaven	0	66	66	66	66	0
Totaal uitgaven	1652	1718	1718	1718	1718	1652
Budget exclusief regelingen gemeente	-153	-109	1	76	148	-153
Regelingen gemeente						
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	41	0	0	0	0	41
Korting collectieve zorgverzekering	23	23	23	23	0	23
Individuele inkomenstoelage	0	0	0	0	0	35
Tegemoetkoming chronisch zieken en beperkten	15	15	15	15	15	15
Jeugdfonds de Boom	0	0	0	0	0	0
Kindpakket	0	0	0	0	0	0
Extra energietoelage lagere inkomens	108	108	108	108	0	108
Totaal regelingen gemeente	187	147	147	147	15	255
Budget inclusief regelingen gemeente	34	38	148	223	163	101
Vrije bestedingen	100	100	100	100	100	100
Restant	-66	-62	48	123	63	1

Tabel B3.3 Alleenstaande ouder, niet AOW-gerechtigd, met 2 kinderen (3 en 5 jaar)

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	140% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten						
Netto inkomen incl VT	1.102	1.212	1.322	1.432	1.543	1.102
<i>Bijdragen Rijk</i>						
Huurtoeslag	329	329	329	329	329	329
Zorgtoeslag	111	111	111	111	111	111
Combinatiekorting	0	38	43	48	53	0
Kinderbijslag	166	166	166	166	166	166
Kindgebonden budget	467	467	467	467	467	467
Totaal bijdragen Rijk	1.073	1.111	1.116	1.121	1.127	1.073
Totaal inkomsten	2.175	2.323	2.438	2.554	2.669	2.175
Uitgaven						
Huur	635	635	635	635	635	635
Gas, water, elektra	425	425	425	425	425	425
Telefoon, internet en kabel	71	71	71	71	71	71
Gemeentelijke heffingen	50	50	50	50	50	50
(collectieve) zorgverzekering	164	164	164	164	142	164
Overige verzekeringen	26	26	26	26	26	26
Onderwijs	14	17	17	17	33	14
Kosten BSO	0	45	45	66	66	0
Vervoer	27	27	27	27	27	27
Reserveringsuitgaven	246	246	246	246	246	246
Huishoudelijke uitgaven	357	357	357	357	357	357
Werkgerelateerde uitgaven	0	66	66	66	66	0
Totaal uitgaven	2.016	2.129	2.129	2.151	2.145	2.016
Budget exclusief regelingen gemeente	159	193	309	403	524	159
Regelingen gemeente						
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	50	0	0	0	0	50
Korting collectieve zorgverzekering	23	23	23	23	0	23
Individuele inkomensvoet	0	0	0	0	0	46
Tegemoetkoming chronisch zieken en beperkten	0	0	0	0	0	0
Jeugdfonds de Boom	53	53	53	53	0	53
Kindpakket	13	13	13	13	0	13
Extra energietoeslag lagere inkomens	108	108	108	108	0	108
Totaal regelingen gemeente	0	0	0	0	0	0
Budget inclusief regelingen gemeente	247	197	197	197	0	292
Vrije bestedingen	406	390	505	599	524	452
Restant						

Tabel B3.4 Alleenstaande ouder, niet AOW-gerechtigd, met 2 kinderen (14 en 16 jaar)

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	140% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten						
Netto inkomen incl VT	1.102	1.212	1.322	1.432	1.543	1.102
<i>Bijdragen Rijk</i>						
Huurtoeslag	329	329	329	329	329	329
Zorgtoeslag	111	111	111	111	111	111
Combinatiekorting	0	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	237	237	237	237	237	237
Kindgebonden budget	525	525	525	525	525	525
Totaal bijdragen Rijk	1.202	1.202	1.202	1.202	1.202	1.202
Totaal inkomsten	2.304	2.414	2.525	2.635	2.745	2.304
Uitgaven						
Huur	635	635	635	635	635	635
Gas, water, elektra	425	425	425	425	425	425
Telefoon, internet en kabel	95	95	95	95	95	95
Gemeentelijke heffingen	50	50	50	50	50	50
(collectieve) zorgverzekering	164	164	164	164	142	164
Overige verzekeringen	26	26	26	26	26	26
Onderwijs	99	99	99	99	99	99
Kosten BSO	0	0	0	0	0	0
Vervoer	52	52	52	52	52	52
Reserveringsuitgaven	295	295	295	295	295	295
Huishoudelijke uitgaven	535	535	535	535	535	535
Werkgerelateerde uitgaven	0	66	66	66	66	0
Totaal uitgaven	2.377	2.443	2.443	2.443	2.421	2.377
Budget exclusief regelingen gemeente	-73	-28	82	192	324	-73
Regelingen gemeente						
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	50	0	0	0	0	50
Korting collectieve zorgverzekering	23	23	23	23	0	23
Individuele inkomenstoeslag	0	0	0	0	0	46
Tegemoetkoming chronisch zieken en beperkten	0	0	0	0	0	0
Jeugdfonds de Boom	83	83	83	83	0	83
Kindpakket	38	38	38	38	0	38
Extra energietoeslag lagere inkomens	108	108	108	108	0	108
Totaal regelingen gemeente	303	252	252	252	0	348
Budget inclusief regelingen gemeente	230	224	334	444	324	276
Vrije bestedingen	220	220	220	220	220	220
Restant	10	4	114	224	104	56

Tabel B3.5 Paar, niet AOW-gerechtigd, zonder kinderen

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	140% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten						
Netto inkomen incl VT	1.574	1.731	1.889	2.046	2.204	1.574
<i>Bijdragen Rijk</i>						
Huurtoeslag	328	322	273	206	131	328
Zorgtoeslag	212	207	177	140	103	212
Combinatiekorting	0	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	0	0	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0	0	0
Totaal bijdragen Rijk	540	529	450	346	234	540
Totaal inkomsten	2.114	2.260	2.339	2.392	2.438	2.114
Uitgaven						
Huur	635	635	635	635	635	635
Gas, water, elektra	360	360	360	360	360	360
Telefoon, internet en kabel	83	83	83	83	83	83
Gemeentelijke heffingen	50	50	50	50	50	50
(collectieve) zorgverzekering	329	329	329	329	285	329
Overige verzekeringen	35	35	35	35	35	35
Onderwijs	0	0	0	0	0	0
Kosten BSO	0	0	0	0	0	0
Vervoer	35	35	35	35	35	35
Reserveringsuitgaven	284	284	284	284	284	284
Huishoudelijke uitgaven	435	435	435	435	435	435
Werkgerelateerde uitgaven	0	66	66	66	66	0
Totaal uitgaven	2.245	2.311	2.311	2.311	2.268	2.245
Budget exclusief regelingen gemeente	-131	-51	27	81	170	-131
Regelingen gemeente						
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	50	0	0	0	0	50
Korting collectieve zorgverzekering	47	47	47	47	0	47
Individuele inkomensvoet	0	0	0	0	0	51
Tegemoetkoming chronisch zieken en beperkten	0	0	0	0	0	0
Jeugdfonds de Boom	0	0	0	0	0	0
Kindpakket	0	0	0	0	0	0
Extra energietoeslag lagere inkomens	108	108	108	108	0	108
Totaal regelingen gemeente	205	155	155	155	0	256
Budget inclusief regelingen gemeente	74	104	182	236	170	124
Vrije bestedingen	160	160	160	160	160	160
Restant	-86	-56	22	76	10	-36

Tabel B3.6 Paar, niet AOW-gerechtigd, met twee kinderen (3 en 5 jaar)

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	140% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten						
Netto inkomen incl VT	1.574	1.731	1.889	2.046	2.204	1.574
<i>Bijdragen Rijk</i>						
Huurtoeslag	329	324	274	207	132	329
Zorgtoeslag	212	207	177	140	103	212
Combinatiekorting	0	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	166	166	166	166	166	166
Kindgebonden budget	193	193	193	193	193	193
Totaal bijdragen Rijk	900	890	810	706	594	900
Totaal inkomsten	2.474	2.622	2.699	2.752	2.798	2.474
Uitgaven						
Huur	635	635	635	635	635	635
Gas, water, elektra	489	489	489	489	489	489
Telefoon, internet en kabel	83	83	83	83	83	83
Gemeentelijke heffingen	50	50	50	50	50	50
(collectieve) zorgverzekering	329	329	329	329	285	329
Overige verzekeringen	36	36	36	36	36	36
Onderwijs	14	17	17	17	33	14
Kosten BSO	0	0	0	0	0	0
Vervoer	44	44	44	44	44	44
Reserveringsuitgaven	344	344	344	344	344	344
Huishoudelijke uitgaven	477	477	477	477	477	477
Werkgerelateerde uitgaven	0	66	66	66	66	0
Totaal uitgaven	2.501	2.570	2.570	2.570	2.542	2.501
Budget exclusief regelingen gemeente	-27	52	129	183	256	-27
Regelingen gemeente						
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	50	0	0	0	0	50
Korting collectieve zorgverzekering	47	47	47	47	0	47
Individuele inkomensvoet	0	0	0	0	0	51
Tegemoetkoming chronisch zieken en beperkten	0	0	0	0	0	0
Jeugdfonds de Boom	53	55	55	55	0	53
Kindpakket	13	13	13	13	0	13
Extra energietoeslag lagere inkomens	108	108	108	108	0	108
Totaal regelingen gemeente	270	223	223	223	0	321
Budget inclusief regelingen gemeente	243	275	352	405	256	294
Vrije bestedingen	251	251	251	251	251	251
Restant	-8	24	101	154	5	43

Tabel B3.7 Paar, niet AOW-gerechtigd, met twee kinderen (14 en 16 jaar)

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	140% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten						
Netto inkomen incl VT	1.574	1.731	1.889	2.046	2.204	1.574
<i>Bijdragen Rijk</i>						
Huurtoeslag	329	324	274	207	132	329
Zorgtoeslag	212	207	177	140	103	212
Combinatiekorting	0	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	237	237	237	237	237	237
Kindgebonden budget	252	252	252	252	252	252
Totaal bijdragen Rijk	1.030	1.020	940	836	724	1.030
Totaal inkomsten	2.604	2.752	2.829	2.883	2.928	2.604
Uitgaven						
Huur	635	635	635	635	635	635
Gas, water, elektra	489	489	489	489	489	489
Telefoon, internet en kabel	107	107	107	107	107	107
Gemeentelijke heffingen	50	50	50	50	50	50
(collectieve) zorgverzekering	329	329	329	329	285	329
Overige verzekeringen	36	36	36	36	36	36
Onderwijs	99	99	99	99	99	99
Kosten BSO	0	0	0	0	0	0
Vervoer	69	69	69	69	69	69
Reserveringsuitgaven	394	394	394	394	394	394
Huishoudelijke uitgaven	634	634	634	634	634	634
Werkgerelateerde uitgaven	0	66	66	66	66	0
Totaal uitgaven	2.842	2.908	2.908	2.908	2.864	2.842
Budget exclusief regelingen gemeente	-237	-156	-79	-25	64	-237
Regelingen gemeente						
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	50	0	0	0	0	50
Korting collectieve zorgverzekering	47	47	47	47	0	47
Individuele inkomenstoelage	0	0	0	0	0	51
Tegemoetkoming chronisch zieken en beperkten	0	0	0	0	0	0
Jeugdfonds de Boom	83	83	83	83	0	83
Kindpakket	38	38	38	38	0	38
Extra energietoelage lagere inkomens	108	108	108	108	0	108
Totaal regelingen gemeente	326	276	276	276	0	377
Budget inclusief regelingen gemeente	89	120	197	250	64	139
Vrije bestedingen	281	281	281	281	281	281
Restant	-192	-161	-84	-31	-217	-142

Tabel B3.8 Paar, niet AOW-gerechtigd, met vier kinderen (3, 5, 14 en 16 jaar)

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	140% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten						
Netto inkomen incl VT	1.574	1.731	1.889	2.046	2.204	1.574
<i>Bijdragen Rijk</i>						
Huurtoeslag	329	324	274	207	132	329
Zorgtoeslag	212	207	177	140	103	212
Combinatiekorting	0	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	404	404	404	404	404	404
Kindgebonden budget	418	418	418	418	418	418
Totaal bijdragen Rijk	1.363	1.353	1.273	1.169	1.057	1.363
Totaal inkomsten	2.937	3.084	3.161	3.215	3.260	2.937
Uitgaven						
Huur	635	635	635	635	635	635
Gas, water, elektra	514	514	514	514	514	514
Telefoon, internet en kabel	107	107	107	107	107	107
Gemeentelijke heffingen	50	50	50	50	50	50
(collectieve) zorgverzekering	329	329	329	329	285	329
Overige verzekeringen	35	35	35	35	35	35
Onderwijs	113	116	116	116	132	113
Kosten BSO	0	0	0	0	0	0
Vervoer	80	80	80	80	80	80
Reserveringsuitgaven	405	405	405	405	405	405
Huishoudelijke uitgaven	797	797	797	797	797	797
Werkgerelateerde uitgaven	0	66	66	66	66	0
Totaal uitgaven	3.065	3.134	3.134	3.134	3.106	3.065
Budget exclusief regelingen gemeente	-129	-50	27	81	154	-129
Regelingen gemeente						
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	50	0	0	0	0	50
Korting collectieve zorgverzekering	47	47	47	47	0	47
Individuele inkomenstoelage	0	0	0	0	0	51
Tegemoetkoming chronisch zieken en beperkten	0	0	0	0	0	0
Jeugdfonds de Boom	136	139	139	139	0	136
Kindpakket	50	50	50	50	0	50
Extra energietoelage lagere inkomens	108	108	108	108	0	108
Totaal regelingen gemeente	391	344	344	344	0	442
Budget inclusief regelingen gemeente	262	293	371	424	154	313
Vrije bestedingen	363	363	363	363	363	363
Restant	-101	-70	8	61	-209	-50

Tabel B3.9 Paar, niet AOW-gerechtigd, met twee kinderen (14 en 16 jaar) met zorgvraag

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	140% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten						
Netto inkomen incl VT	1.574	1.731	1.889	2.046	2.204	1.574
<i>Bijdragen Rijk</i>						
Huurtoeslag	329	324	274	207	132	329
Zorgtoeslag	212	207	177	140	103	212
Combinatiekorting	0	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	237	237	237	237	237	237
Kindgebonden budget	252	252	252	252	252	252
Totaal bijdragen Rijk	1.030	1.020	940	836	724	1.030
Totaal inkomsten	2.604	2.752	2.829	2.883	2.928	2.604
Uitgaven						
Huur	635	635	635	635	635	635
Gas, water, elektra	489	489	489	489	489	489
Telefoon, internet en kabel	107	107	107	107	107	107
Gemeentelijke heffingen	50	50	50	50	50	50
(collectieve) zorgverzekering	346	346	346	346	336	346
Overige verzekeringen	36	36	36	36	36	36
Onderwijs	99	99	99	99	99	99
Kosten BSO	0	0	0	0	0	0
Vervoer	89	89	89	89	89	89
Medicijnen	21	21	21	21	21	21
Reserveringsuitgaven	413	413	413	413	413	413
Huishoudelijke uitgaven	634	634	634	634	634	634
Werkgerelateerde uitgaven	0	66	66	66	66	0
Totaal uitgaven	2.919	2.985	2.985	2.985	2.975	2.919
Budget exclusief regelingen gemeente	-315	-233	-156	-103	-47	-315
Regelingen gemeente						
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	50	0	0	0	0	50
Korting collectieve zorgverzekering	47	47	47	47	0	47
Individuele inkomenstoelage	0	0	0	0	0	51
Tegemoetkoming chronisch zieken en beperkten	15	15	15	15	15	15
Jeugdfonds de Boom	83	83	83	83	0	83
Kindpakket	38	38	38	38	0	38
Extra energietoelage lagere inkomens	108	108	108	108	0	108
Totaal regelingen gemeente	341	291	291	291	15	392
Budget inclusief regelingen gemeente	26	57	135	188	-32	77
Vrije bestedingen	281	281	281	281	281	281
Restant	-255	-224	-146	-93	-313	-204

Tabel B3.10 Alleenstaande, AOW-gerechtigd

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	140% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten						
Netto inkomen incl VT	1226	1348	1471	1593	1716	1226
<i>Bijdragen Rijk</i>						
Huurtoeslag	288	288	286	251	170	288
Zorgtoeslag	111	111	111	111	103	111
Combinatiekorting	0	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	0	0	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0	0	0
Totaal bijdragen Rijk	399	399	397	362	273	399
Totaal inkomsten	1625	1747	1868	1955	1989	1625
Uitgaven						
Huur	568	568	568	568	568	568
Gas, water, elektra	332	332	332	332	332	332
Telefoon, internet en kabel	71	71	71	71	71	71
Gemeentelijke heffingen	41	41	41	41	41	41
(collectieve) zorgverzekering	182	182	182	182	182	182
Overige verzekeringen	14	14	14	14	14	14
Onderwijs	0	0	0	0	0	0
Kosten BSO	0	0	0	0	0	0
Vervoer	15	58	58	58	58	15
Reserveringsuitgaven	183	183	183	183	183	183
Huishoudelijke uitgaven	238	238	238	238	238	238
Werkgerelateerde uitgaven	0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven	1643	1686	1686	1686	1686	1643
Budget exclusief regelingen gemeente	-18	61	182	270	303	-18
Regelingen gemeente						
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	41	0	0	0	0	41
Korting collectieve zorgverzekering	23	23	23	23	0	47
Individuele inkomensvoet	0	0	0	0	0	0
Tegemoetkoming chronisch zieken en beperkten	0	0	0	0	0	0
Jeugdfonds de Boom	0	0	0	0	0	0
Kindpakket	0	0	0	0	0	0
Extra energietoeslag lagere inkomens	108	108	108	108	0	108
Totaal regelingen gemeente	172	132	132	132	0	195
Budget inclusief regelingen gemeente	154	193	314	401	303	177
Vrije bestedingen	100	100	100	100	100	100
Restant	54	93	214	301	203	77

Tabel B3.11 Alleenstaande, AOW-gerechtigd met zorgvraag

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	140% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten						
Netto inkomen incl VT	1226	1348	1471	1593	1716	1226
<i>Bijdragen Rijk</i>						
Huurtoeslag	288	288	286	251	170	288
Zorgtoeslag	111	111	111	111	103	111
Combinatiekorting	0	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	0	0	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0	0	0
Totaal bijdragen Rijk	399	399	397	362	273	399
Totaal inkomsten	1625	1747	1868	1955	1989	1625
Uitgaven						
Huur	568	568	568	568	568	568
Gas, water, elektra	332	332	332	332	332	332
Telefoon, internet en kabel	71	71	71	71	71	71
Gemeentelijke heffingen	41	41	41	41	41	41
(collectieve) zorgverzekering	182	182	182	182	182	182
Overige verzekeringen	14	14	14	14	14	14
Onderwijs	0	0	0	0	0	0
Kosten BSO	0	0	0	0	0	0
Vervoer	35	78	78	78	78	35
Medicijnen	21	21	21	21	21	21
Reserveringsuitgaven	202	202	202	202	202	202
Huishoudelijke uitgaven	238	238	238	238	238	238
Werkgerelateerde uitgaven	0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven	1703	1746	1746	1746	1746	1703
Budget exclusief regelingen gemeente	-78	2	122	210	243	-78
Regelingen gemeente						
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	41	0	0	0	0	41
Korting collectieve zorgverzekering	23	23	23	23	0	23
Individuele inkomenstoelage	0	0	0	0	0	0
Tegemoetkoming chronisch zieken en beperkten	15	15	15	15	15	15
Jeugdfonds de Boom	0	0	0	0	0	0
Kindpakket	108	108	108	108	0	108
Extra energietoelage lagere inkomens	0	0	0	0	0	0
Totaal regelingen gemeente	187	147	147	147	15	187
Budget inclusief regelingen gemeente	109	148	269	356	258	109
Vrije bestedingen	100	100	100	100	100	100
Restant	9	48	169	256	158	9